

Ympäristölupa ulkona sijaitsevalle ampumaradalle, Kiuruveden riistanhoitoyhdistys, Kiuruvesi

1. ASIA

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 § mukainen toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa ulkona sijaitsevaa ampumarataa varten ja aloittamislupa ennen ympäristöluvan lainvoimaisuutta (YSL 199 §).

Hakemus koskee Kiuruveden riistanhoitoyhdistyksen Haapakummun ulkona sijaitsevan ampumaradan toimintaa Kiuruveden kaupungin Remeskylässä kiinteistöllä Ampumarata (263-414-16-22).

Ampumaratatoiminnalle haettiin lupahakemuksen täydennyksessä 3.3.2024 aloittamislupaa ennen lupapäätöksen lainvoimaiseksi tuloa.

2. HAKIJA

Kiuruveden riistanhoitoyhdistys
Haapakummuntie 62
74700 Kiuruvesi

Rekisterinumero: 74227

Y-tunnus 0829030-5 (Erityislainsäädäntöön perustuva yhdistys)

Yhteyshenkilönä toimii Risto Väisänen, puhelin 0400 956 684, postitusosoite Kukkomäentie 48, 74700 Kiuruvesi

Ampumaradan karttakoordinaatit I: 481087 P: 7062564 (ETRS-TM35FIN)

Ampumarata (16:22) tilan omistaa Kiuruveden riistanhoitoyhdistys. Haulien leviämisalueelle ulottuvasta Palokangas (263-414-16-58) tilasta ei ole tehty vuokrasopimusta, vaan maanomistaja on antanut kirjallisesti toistaiseksi voimassaolevan käyttöluvan toiminnalle. Toinen haulien leviämisalueella oleva kiinteistö on Paavola (263-414-16-13) tila, josta on tehty toistaiseksi voimassaoleva vuokrasopimus, joka jatkuu ympäristöluvan ollessa voimassa.

3. HAKEMUKSEN KÄSITTELEMISEN PERUSTE JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Tilalla harjoitetaan ampumaratatoimintaa. Edellinen ympäristölupa päättyi 31.12.2021. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunta myönsi uuden ympäristöluvan ampumaradan toimintaan 7.4.2022 § 21. Päätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeudelle ja hallinto-oikeuden 23.11.2023 päätöksellä asia palautettiin ympäristölautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Ampumaratatoiminta vaatii ympäristöluvan. Ulkona olevat ampumaradat ovat ympäristöluvanvaraista toimintaa ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteen 1 taulukon 2 kohdan 14 a mukaan. Toiminnanaloittamislupaa ennen luvan lainvoimaisuutta haetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 199 § mukaan.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen lupaviranomainen valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen (713/2014) 2 § 13 a kohdan mukaan. Kiuruveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Ylä-Savon ympäristölautakunta.

4. HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Alkuperäinen hakemus on tullut vireille 27.5.2021 ja sitä on täydennetty 11.6.2021, 29.9.2021 ja 1.10.2021. Hakemukseen on annettu vielä täydennys 8.3.2022. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunta antoi asiassa päätöksen 7.4.2022. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 23.11.2023 palauttanut asian uudelleen käsittelyyn. Hakija on täydentänyt hakemustaan 3.3.2024 ja 30.4.2024.

5. TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET, ALUEEN KAAVOITUSTILANNE JA YMPÄRISTÖOLOSUHTEET

Haapakummun ampumarata sijoittuu Kiuruveden kaupungin keskustasta noin 3,6 km:ä pohjoiseen, Salahmintie pohjoispuolelle. Rata sijaitsee mäellä ja maasto nousee noin 10 metriä ampumaradan pohjoispuolella ja laskee etelään Salamantielle päin. Alueen maaperä on hienoaainesmoreenia. Radan ympäristössä on ojittamatonta metsämaastoa.

Toiminnalle on annettu perustamislupa Kuopion lääninhallituksesta 7.6.1967 (Hirvi- ja haulikkorata). Haulikkoampumaradan käyttöönotto on hyväksytty Kuopion lääninhallituksen päätöksellä 30.6.1976.

Haapakummun ampumarata on merkitty maaperän tilan tietojärjestelmään pilaantuneeksi alueeksi Pohjois-Savon ELY -keskuksen toimesta toiminnassa olevana ampumaratana, mikä aiheuttaa alueelle maankäyttörajoitteen.

Alueen maankäyttöä ohjaava tarkin kaava on Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, jossa alue on merkitty maakunnallisesti merkittäväksi ampumaradaksi. Alueella ei ole yleiskaavaa.

Ampumaradan lännen puoleiselle kiinteistöllä Palokangas (263-414-16-58) on tehty alkukesästä 2021 metsähakkuita.

Ampumarata ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue sijaitsee 14,5 km:n etäisyydellä (Lapinsalo). Lähin vesistö on nimeämätön lampi 1,5 km:n etäisyydellä lounaispuolella. Muistutuksissa vuonna 2021 on kerrottu lähteestä, joka sijaitsee noin 200 metrin etäisyydellä ampumaradasta etelään ja talousvesikaivosta noin 300 metrin etäisyydellä radasta kaakkoon.

Lähin koulu sijaitsee noin 4 km:n päässä ampumaradasta Kiuruveden keskustassa. Muut koulut ja päiväkodit sijaitsevat yli 4 km:n etäisyydellä. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat alle 1 km:n etäisyydellä ampumasuuntaan nähden takana. Ampumaradasta noin 1,2 km:ä pohjoiseen sijaitsee Kiuruveden pienlentokenttä ja noin 1,6 km:n etäisyydellä Haapakummun moottoriurheilurata. Koneurakointi Aimo Tikkasen Viljonkallion maa-ainensalue sijaitsee noin kilometrin päässä radalta luoteeseen.

Ampumarata-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole arvokkaita luontokohteita tai erityisen arvokkaita kulttuurikohteita. Lähin luonnonsuojelualue on 1,9 km:n päässä sijaitseva yksityinen Vanttilammen metsä -luonnonsuojelualue.

Ampumarata sijaitsee Iisalmen reitillä Poroveden valuma-alueen Kiuruveden alueella (04.523). Haulien laskeutumisalue on länsiosissa osin Koskenjoen valuma-alueen Koskenjoen alaosan alueella (04.561). Koskijoen ja Kiuruvesi -järven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi (www.vesi.fi/karttapalvelu/, pintavesien ekologinen tila).

6. TOIMINNAN KUVAUS

6.1. Ampumaradan käyttö ja ammunta-ajat

Ampumarata on metsästystä ja ammuntaa harrastavien käytössä harjoitusammuntaa ja aseiden kohdistusta varten. Ampumarataa käyttävät Kiuruveden riistanhoitoyhdistyksen jäsenet ja heidän luvallaan muut metsästyksen harrastajat ja ampumaharrastajat. Radalla pidetään lakisääteisiä ampumakokeita sekä noin neljä kilpailua vuodessa. Radalla ammutaan enintään 72 000 laukausta vuosittain luotiloukkuihin, kumimatolla eristettyyn taustapenkkaan ja haulikkoradalla haulien leviämisalueelle. Kivääri- ja pistooliradoilla ammutaan enintään 6 000 laukausta vuodessa kummassakin ja haulikkoradalla 60 000 laukausta vuodessa.

Ympäristöluvassa 9.8.2011 ammuttamäärät olivat enintään 6 000 laukausta pistooli- ja kivääriradoilla kummassakin ja noin 35 000 laukausta haulikkoradalla.

Ampumaradalle haetaan käyttöajoina ma-pe klo 9–20, lauantaina klo 9–18 ja sunnuntaisin klo 12–18. Lisäksi haetaan lupaa käyttää rataa kilpailujen aikana sunnuntaisin klo 10–18. Kilpailuja on vuosittain noin 4 kpl. Radan käyttö painottuu kesä- ja syyskaudelle. Arki- ja rataa käytetään eniten ilta-aikaan. Ampumarata on suljettu virallisina juhlapyhinä ja niiden aattoina.

6.2. Ampumaradan rakenteet

Alueelle on rakennettu kivääriammuntarata (75 m ja 100 m) ampumakoppeineen. 75 metrin ampumakopissa on kaksi ammutapaikkaa ja 100 metrin kopissa yksi ammutapaikka. Ampumasuunta on luoteeseen. Paikoillaan ammuttaessa ammuttiin aiemmin luotiloukkuun ja liikkuvan maalin ammuntaa varten taustavalliin on asennettu kumimattorakenne. Vastineessa 8.8.2024 on kerrottu, että kivääriradan luotiloukku on poistettu käytöstä ja kaikki ammunta tehdään taustapenkkaan jatkossa. Tarkastuksella 19.8.2024 sovitettiin, että radalla otetaan käyttöön uudet luotiloukut paikallaan ammuttavaa kivääriammuntaa varten. Liikkuvaa hirveä ammuttaessa osa laukauksista päättyy luotiloukkuihin ja osa kumimattorakenteella suojattuun taustapenkkaan. Kivääriradalla on taustavalli ja ammutasuunnasta vasemmalla 2 m korkea sivuvalli sekä ammunta-aukon molemmin puolin meluseinät.

Pistoolipaikalla ammunta tapahtuu 10 –paikkaisesta katetusta ja seinällisestä edestä avoimesta ampumakatoksesta. Ampumasuunta on pohjoiseen. Pistooliradan itäpuolella on suojavalli ja päädyssä taustavalli. Luotiloukut ovat metallia. Uutena radalle aiotaan tehdä

25 metrin ampumapaikkojen lisäksi 50 metrin pistooliradat. Näihin otetaan samanlaiset luotiloukut käyttöön. Tällöin osa 25 metrin paikoista puretaan. Ammunta tapahtuu ole-massa olevasta ampumakatoksesta. Pistooli- ja kivääriratojen välillä ei ole suojavallia, jo-ten ratoja ei voi käyttää yhtä aikaa.

Skeetrata on puoliympyrän muotoinen ja radalla ammutaan kahdesta tornista heitettyjä kiekkoja. Ampumasuunta on lounaan ja koillisen välisellä sektorilla. Trap -radalla on viisi ammutapaikkaa, jotka sijaitsevat 1,5 metrin korkuisella penkalla. Kiekot lähetetään yh-destä lähetyskopista sähköisellä heittimellä. Ampumasuunta on lännen ja pohjoisen väli-sellä sektorilla. haulit leviävät enintään 160 metrin etäisyydelle ja suurin osa putoaa yli 100 metrin etäisyydelle 3D -mallinnuksen (2.3.2022) mukaan ammuttaessa hauleilla nu-mero 7,5. Skeetradalla ammutaan hauleilla numero 9 (2,0 mm) ja trapradalla hauleilla nu-mero 7,5 (2,4 mm).

Haulikkoradalla aloitettiin kompak -ammunta vuonna 2019. Ammunta tapahtuu vanhoilta ampumapaikoilta ja ampumasektori on samalla alueella skeet- ja trapratojen kanssa. Haulikkoradan ympärillä olevia valleja on lisätty ja korotettu vuosina 2022–2024. Valleista on kerrottu tarkemmin kappaleessa 7.2 Melu ja sen torjunta.

Maaston pinnanmuotojen perusteella sade- ja sulamisvedet kulkeutuvat rata-alueelta ja haulien leviämisalueelta pääasiassa etelän suuntaan. Rata-alueen ympäristön kasvillisuus sitoo pintavaluntaa. Kivääriradan taustapenkan edustalla, maalilaitteen kiskojen molem-min puolin on ojat ja penkan pistooliradan puoleisessa päädyssä on imeytysallas. Haulik-koradan taustapenkan takana on vesiallas, joka on syntynyt taustapenkan rakentamisen yhteydessä. Altaiden syvyyksistä tai alueen pohjavesiolosuhteista ei ole tarkempaa tietoa.

6.3. Muut rakenteet

Alueella on pieni taukotupa.

Alueella on jäteastiat pahveille ja muoveille. Lisäksi on omat astiat metallijätteelle ja seka-jätteelle.

Alueelle johtavalla tiellä on puomi, jonka päässä on punainen merkkilippu. Puomin ollessa ylhäällä merkkilippu näkyy varoituksena, että ampumarata on käytössä. Aukioloajat ovat nähtävillä tuloliittymässä puomin kohdalla.

Varoitustauluja on sijoitettu ampumaradan ympärille.

6.4. Vesihuolto

Alueella ei käytetä vettä, eikä siellä ole vesivessaa tai muuta jätevettä tuottavaa laitosta. Alueella on kuivakäymälä, joka aiotaan poistaa käytöstä ympäristölupahakemuksen mu-kaan. Tarkastuksella 19.8.2024 kerrottiin, että tilalle otetaan käyttöön vaatimukset täyt-tävä tiivis kompostikäymälä.

6.5. Jätteiden käsittely

Ampumaradalla syntyy seka-, pahvi- ja metallijätettä. Luodit kerääntyvät luotiloukkuihin ja kivääriradan taustavallin rakenteeseen. Haulit kerääntyvät haulikkoradalle ratarakenteeseen ja ympäröivään maastoon. Haulien leviämisalueelle on tehty sopimukset naapurikiinteistöjen Palokangas (263-414-16-58) ja Paavola (263-414-16-13) kanssa.

Ampumaradalla syntyvät jätteet lajitellaan ja toimitetaan asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Alueella on 660 litran ja 240 litran jäteastiat pahveille ja patruunoiden rasioille. Muovit ja muovihylsyt kerätään omaan 660 litran astiaan. Metallihylsyt kerätään omiin astioihin. Osa hylsyistä menee uudelleen lataukseen. Paperit ja pahvit viedään kierrätykseen tai polttoon ja muovijätessäiliö tyhjennetään paikallisen jäteyrittäjän toimesta. Sekajätteelle on keräysastia, joka tyhjennetään tarvittaessa.

Jätelaji	Määrä kg/ vuosi	Toimituspaikka
Maalitaulut	50	Erkki Kastari Ky
Patruunoiden pakkaukset	50	Erkki Kastari Ky
Muoviset haulikupit	20	Erkki Kastari Ky
Hylsy	400	Erkki Kastari Ky
Muu metalliromu	28	Reteko Oy
Sekajäte	100	Erkki Kastari Ky

7. TOIMINNAN AIHEUTTAMAT PÄÄSTÖT JA VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

7.1. Päästöt maaperään, pohjavesiin ja pintavesiin sekä niiden ehkäisy

Ampumarata toiminta kuormittaa ympäristöä pääasiassa ympäristölle haitallisia metalleja sisältävien haulien ja luotien kautta. Luotien merkittävimmät haitta-aineet ovat lyijy, kupari, antimoni ja sinkki. Haulien merkittävimmät haitta-aineet ovat lyijy ja antimoni. Metallit voivat hitaasti liueta ja kulkeutua pinta- ja pohjavesiin.

Hakemuksessa on esitetty, että Haapakummun ampumaradan päästöpotentialiaali on kohtalainen perustuen Kajanderin ja Parrin 2014 esittämään arviointitapaan. Pintavesiriski on arvion mukaan pieni. Ampumaradalta ei arvioida kulkeutuvan raskasmetalleja pintavaluntana merkittävässä määrin ampumarata-alueen ulkopuolelle. Myös ampumaradan toiminnasta aiheutuvan riskin pohjavedelle arvioidaan pieneksi.

Hakemuksessa esitetään, että jatkossa ampumaradan imeytysaltaista analysoidaan metallien liukoiset pitoisuudet ja lyijyn osalta biosaatava pitoisuus.

Ampumarata ei sijaitse pohjavesialueella eikä pohjaveden tarkkailua ole tehty. Hakemuksen riskitarkastelussa todetaan, että vähäistä lyijyn liukenemista sadevesien mukana voi tapahtua, mutta pitoisuudet laimenevat nopeasti alueen ulkopuolella. Koska kaivoja ei ole 300 metrin säteellä radasta, ei altistumista maaperän haitta-aineille pinta- tai pohjaveden välityksellä tapahdu. Pohjavesiriskin arvioidaan olevan pieni. Mahdollisten vaikutusten arvioidaan olevan paikallisia ja vähäisiä.

Yhteenvedona hakemuksessa todetaan, että ampumarata on määritelty matalan ympäristöriskin kohteeksi. Ulkopuoliset vedet eivät pääse virtaamaan ampumarata-alueelle, koska rata sijaitsee rinteen yläosassa eikä rata-alueelle laske ojia. Lisäksi kuormitusta vähennetään luotiloukkurakenteilla.

Ramboll Finland Oy on vuonna 2011 tutkinut maaperää ja vuonna 2014 valvonut kivääri- ja pistooliratojen taustavallien puhdistusta. Kunnostus toteutui tavoitteiden mukaisesti ja haitta ympäristölle ja terveydelle saatiin poistettua. Jatkotoimenpiteille ei jäänyt tarvetta. Tutkimusraportissa on todettu, että haulikkoradan maanmuokkausta ja ojitusta tulee välttää, jotta haitta-aineet eivät lähde alueelta liikkeelle. Kunnostus- tai suojaustoimenpiteitä ei ole nähty tarpeelliseksi haulikkoradan osalta. Alue tulee kunnostaa toiminnan loputtua. Haulikkoradan tämänhetkinen kuormitus on noin 20,3 tonnia lyijyä.

Tarkkailua on tehty viime vuosina radan kahdesta imeytysaltaasta. Ojien kuivuuden takia radalta lähtevän veden näytteitä ei ole juuri saatu otettua. 2020 saadussa näytteessä kuitenkin lyijy- ja nikkelipitoisuudet alittivat ympäristölaatunormin, mutta kokonaispitoisuudet eivät ole suoraan verrattavissa ympäristölaatunormiin, koska Valtioneuvoston asetuksessa vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006) pitoisuusraja on annettu lyijyn biosaatavan osuuden raja-arvona. Imeytysaltaiden metallipitoisuudet ovat vaihdelleet 2010–2020 tarkkailuajanjaksolla.

7.2. Melu ja sen torjunta

Ampumaratatoiminnassa yleisesti käytettyjen melurajojen mukaan melutaso ei saa ylittää A-painotettua enimmäistason impulssiakavakiolla (L Almax) määritettyä 65 dB:ä asumiin käytettävillä alueilla ja oppilaitoksia palvelevilla alueilla eikä 60 dB:ä taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla virkistysalueilla, hoitolaitoksia palvelevilla alueilla, loma-asumiseen käytettävillä alueilla ja luonnonsuojelualueilla.

HMMT Partners Oy teki Haapakummun ampumaradalle ympäristömeluselvityksen mallilaskennan avulla 9.12.2020. Lisäksi radalle on tehty 24.2.2021 Ympäristömeluselvitys ja meluntorjunnan tarkastelu 2021, mikä ei ollut osa alkuperäistä ympäristölupahakemusta, mutta on nyt liitetty aineistoon. Vallien rakentamisen jälkeen on tehty Ympäristömeluselvityksen päivitys 2024. Ensimmäinen versio 1.3.2024 korvattiin päivitetyllä versiolla 30.4.2024, jossa on muun muassa täsmennetty tietoja sään taustamuuttujista ja käytetyistä laskentamenetelmistä verrattuna vuoden 2020 mallilaskentaan. Melumallinnuksessa on huomioitu myös kiinteistöt, joita ei huomioitu aiemmalla kerralla ja yksilöity lähimpien kiinteistöjen meluarvot nykytilanteessa. Metsän ääntä vaimentavaa vaikutusta ei ole huomioitu mallinnuksessa, joten metsähakkuut eivät vaikuta tuloksiin.

Lähialue on asumiseen käytettyä aluetta, jossa ohjearvo on 65 dB:ä. Meluselvityksen 2024 mukaan ohjearvo 65 dB:ä ei ylity yhdelläkään häiriintyvällä kohteella nykytilanteessa. Kiinteistöllä Kumpu 263-414-16-60 melutasot jäävät mallinnuksen perusteella ohjearvon 65 dB tasalle 100 metrin kivääriammuntapaikalta ammuttaessa ja 75 m kivääriradalta tai pistooliradalta ammuttaessa meluarvo on 64 dB:ä. Kiinteistöllä Kuunsilta 263-414-14-296 pistoolilla ammuttaessa ollaan raja-arvon 65 dB tasalla. Kiinteistöllä Kuusela 263-414-16-43 Trap radalla ammuttaessa melutaso on mallinnuksen mukaan 64 dB ja hirviradoilta 62-63 dB. Muilla kiinteistöillä Trap- ja skeetratojen meluarvot jäävät tätä pienemmäksi. Kiinteistöllä Alakumpu 263-414-16-18 korkein mallinnettu meluarvo on 62 dB 100 metrin kivääriammunnassa. Vanttilammen metsän luonnonsuojelualue sijoittui melumallinnuksen perusteella 55-60 dB:n meluvyöhykkeelle.

Ampumaradalla on korotettu entisiä valleja ja rakennettu uusia valleja tietyömaiden ylijäämämaista 2022-2023. Vallien tekoa jatkettiin edelleen kesällä 2024. Haulikkoradalla on 3-3,5 metrin korkuiset suojavallit itä-, länsi- ja pohjoispuolella ammutapaikoista ja 2,5-3,5 metrin korkuinen valli ammutapaikkojen takapuolella. Vallissa on kulkuaukko ammutapaikkojen takapuolella. Skeetradan ammutapaikat sijaitsevat penkassa 1,5 metrin korkeudella trapkivien korosta mitattuna ja niiden takana oleva valli on 3,3 metriä korkea. Ammutapaikkojen vasemmalla puolella on lautarakenteinen meluvalli. Kivääriradan sivuvallia on korotettu 2 metrin korkuiseksi ja laajennettu kohti 100 metrin ammutapaikkaa. Lisäksi kivääriradalle 75 metrin ammutakopin luokse on rakennettu 4 metriä pitkät ja 3 metriä korkeat lautaseinäkkeet ammunta-aukon molemmille sivuille melun torjumiseksi. Vasemmalla puolella on maavalli. 100 metrin ammutakopista oikealla takaviistossa on 3 metrin valli.

7.3. Liikenne

Ampumaradalla liikennöivät lähinnä henkilöautot. Toiminnasta aiheutuva liikennemäärä on noin 10 henkilöautoa päivittäin.

7.4. Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluarvoihin

Toiminnalla ei ole vaikutuksia luonnonsuojeluarvoihin. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat alueen eläimistöön melun muodossa.

7.5. Vaikutus ilmanlaatuun

Alueella on normaali liikenteen aiheuttama pakokaasujen vaikutus.

8. PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka

Haitta-aineiden riskinhallintatoimet on suunniteltu ampumaratojen BAT-raportin (Kajander ja Parri 2014) ja siinä esitetyn pisteytyksen mukaisesti. Pisteytyksen perusteella Haapakummun ampumarata sijoittuu matalan ympäristöriskin luokkaan ja riskinhallintatoimet on suunniteltu sen mukaiseksi. Käytössä on luotiloukkurakenteet, joilla vähennetään ympäristökuormitusta.

Melun leviämisen kannalta radat on sijoitettu niin, että ampumasuunnassa ei ole asuin- tai lomarakennuksia. Kivääriradalla melua hallitaan lisäksi ampumakatoksilla. 75 metrin ammutakopille on rakennettu meluseinät molemmille puolille ammunta-aukkoa. Alueelle on rakennettu valleja melun torjumiseksi haulikkoradan ympärille sekä kivääriradan sivustalle.

9. TIEDOT TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILUSTA

9.1. Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailua suoritetaan lajikohtaisten laukaisumäärien ja toiminta-aikojen seurannalla sekä rakenteiden kunnon seurannalla.

9.2. Päästötarkkailu

9.2.1 Pohjaveden tarkkailu

Pohjaveden tarkkailusta ei ole esitetty suunnitelmaa hakemuksessa.

9.2.2 Pintavesien tarkkailu

Pintavesien tarkkailua esitetään tehtäväksi 3 vuoden välein nykyisistä näytteenottopisteistä eli kahdesta ampumarata-alueen altaasta sekä kahdesta ampumaradan etelänpuoleisista ojapisteistä.

Näytteistä analysoidaan seuraavat ominaisuudet sekä liukoiset- että kokonaispitoisuudet: lyijy- (pb), kupari- (Cu), arseeni- (As), sinkki- (Zn) ja antimonipitoisuus (Sb), lämpötila, happipitoisuus, sähkönjohtavuus, pH, kiintoaine, DOC, väriluku ja sameus. Lyijyn pitoisuus määritetään myös biosaatavassa muodossa. Hakija esittää, että tarkkailutulosten perusteella tarkkailutiheyttä voidaan myöhemmin muuttaa valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla.

9.2.3 Maaperäntarkkailu

Maaperäntarkkailusta ei ole esitetty suunnitelmaa hakemuksessa.

9.2.4 Melumittaukset

Ampumaradan aiheuttamaa melua seurataan laukaisumäärien perusteella sekä huolehtimalla ampuma-aikojen noudattamisesta.

Ympäristölupahakemukseen on liitetty melumallinnukset.

9.3. Raportointi

Käyttötarkkailua suoritetaan lajikohtaisten laukaisumäärien ja toiminta-aikojen seurannalla sekä rakenteiden kunnon seurannalla.

10. POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

10.1. Toimet onnettomuuksien estämiseksi

Hakijan arvion mukaan ampumaradan toiminnassa ei aiheudu sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, jotka johtaisivat toiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten lisääntymiseen.

10.2. Toimet onnettomuus- ja häiriötilanteiden aikana

Hakijan arvion mukaan ampumaradan toiminnassa ei tapahdu sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, jotka johtaisivat toiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten lisääntymiseen.

11. LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

11.1. Kuulutus

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Iisalmen kaupungin ja Kiuruveden kaupungin sähköisillä ilmoitustauluilla 15.5.–3.7.2024. Kuulutusta koskeva ilmoitus on julkaistu Kiuruvesi-lehdessä 15.5.2024. Kuulutuksesta on annettu tieto erikseen niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Lista asianosaisista käy ilmi asiapapereista.

11.2. Tarkastukset, neuvottelut ja katselmukset

Hakemuksen ja muistutuksissa tulleiden tietojen täsmentämiseksi ampumarata-alueelle on tehty maastotarkastukset 16.12.2021 sekä 19.8.2024. Ampumaradalla on käyty tarkastuksella 22.9.2022 katsomassa vallit. Muistiot tarkastuksista kuvaliitteineen on liitetty ympäristölupa-aineistoon.

11.3. Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto ympäristönsuojelulain 42 § kohdan 2) mukaisesti kunnan terveydensuojeluviranomaiselta sekä kohdan 3) mukaisesti Itä-Suomen poliisilaitokselta, Pohjois-Savon ELY -keskukselta ja Pohjois-Savon liitolta. Lausunnot on liitetty hakemusaineistoon.

Pohjois-Savon liitto ilmoitti sähköpostitse 21.5.2024, ettei jätä asiassa lausuntoa.

Itä-Suomen poliisilaitoksen 6.6.2024 antamassa lausunnossa todetaan, ettei hakemuksesta ole huomautettavaa. Poliisi on tarkastanut ampumaradan 7.11.2024 ja tarkastuksen perusteella ampumarata on turvallinen käyttää.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto saapui 3.7.2024. Lausunnossa on todettu seuraavaa: Asumisterveysasetuksessa (545/2015) määritellään asuntojen sisälle kantautuvan melun toimenpiderajoista. Asuinhuoneissa ja oleskelutiloissa päiväaikainen keskiäänitaso L_{Aeg} (klo 7–22) on 35 dB. Asetus huomioi impulssimaisen melun, johon lisätään laskennallinen impulssikorjaus, jonka suuruus on 5 dB tai 10 dB riippuen melun impulssimaisuudesta.

Mikäli toiminnasta epäillään tulevan meluhaittaa, tulisi toiminnanharjoittaja velvoittaa selvittämään melutaso melumittauksin lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.

Pohjois-Savon ELY -keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue ilmoitti 6.6.2024, ettei heillä ole hakemuksesta huomautettavaa. Pohjois-Savon ELY -keskuksen ympäristöasioiden vastuualueen lausunto saapui 14.6.2024. Lausunnossa todetaan seuraavaa:

Ampumaratamelun ohjearvot on annettu noudatettaviksi ulkona eli esimerkiksi rakenusten piha- ja oleskelualueilla sekä luonnonsuojelu- ja virkistysalueilla. Päivitetyn melu selvityksen (HMMT Partners, 30.4.2024) mukaan kaikkien toimintojen yhteismelutaso on ohjearvon tasalla kahden kiinteistön (Haapakummuntie 22 ja Salahmintie 276) kohdalla. Hakemusasiakirjoista ei selviä, jääkö kiinteistöjen pihalle riittävä oleskelualue, jolla valtioneuvoston ohjearvot eivät ylitä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ilmakuviin perusteella em. kiinteistöjen piha-alue/pihapiiri saattaa osin olla melualueella. Siitä näkökulmasta kiinteistöt voisi tulkita myös melualueella oleviksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan erityisesti ampumamelussa piha-alueen melutaso tulisi olla ratkaiseva. Hakemusasiakirjojen perusteella asia on nyt hieman tulkinnanvarainen.

Radan laukausmäärät ja käyttöajat vaikuttavat merkittävästi melun kokonaisaltistukseen ja siten häiritsevyyteen lähimillä melulle altistuvilla kohteilla, jota AI-enimmäisäänitason LAImax ohjearvo ei huomioi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toiminnassa tulisi edelleen kiinnittää huomiota melun häiritsevyyden vähentämiseen. Häiritsevyyttä on mahdollista vähentää lupahakemuksessa esitettyjä ampuma-aikoja rajaamalla. Häiritsevyyden arvioinnissa altistuvien kiinteistöjen osalta ELY-keskus jättää lupaviranomaisen harkittavaksi, onko toiminta-aikaa tarvetta rajoittaa siten, että alueella on varmoja hiljaisia päiviä (esim. yksi arkipäivä viikossa) tai että toiminta-aikaa rajoitetaan jokaiselta päivältä.

Pinta- ja pohjaveden sekä maaperän tila ja niiden seuranta sekä haulien leviämisalue: ELY-keskus on antanut asian aikaisemman käsittelyn yhteydessä lausunnon 10.1.2022, jonka osalta ELY-keskus katsoo, ettei sillä ole varsinaisesti lisättävää kyseisten asioiden osalta aikaisempaan lausuntoonsa. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen osalta ELY-keskus katsoo, että esitetyt määräaikojen lyhentämiset lupamääräyksissä asetetuille toimille ovat valvovan viranomaisen päätettävissä.

11.4. Muistutukset ja mielipiteet

Kuulutusaikana saapui yksi muistutus, jonka on allekirjoittanut viisi eri henkilöä. Muistutus liitteineen on liitetty hakemusaineistoon.

Muistutuksessa on huomautettu muun muassa seuraavista asioista:

Maavalleja ja seinäkkeitä ei ole toteutettu riittävässä mittakaavassa meluntorjuntasuunnitelmaan verrattuna. 100 metrin ammutakoppiin ei ole tehty korjauksia, vaikka 75 metrin kopissa ne on tarvittu. 75 metrin kivääriammutakopin vasen suojaseinäke puuttuu. Muistutuksen mukaan valli on korottamatta korkoon 3 m ja pinta-aines sisältää hyvin paljon kivenlohkareita ja kiekonpalasia, vaikka ympäristöluvassa 2021 on mainittu, että ampumarata-alueen maavallirakenteiden kivet ja suuremmat lohkarit on poistettava. Trap-

ammuntapaikan lähdekorkeudeksi on esitetty 1,5 metriä vaikka muistutuksen mukaan ammunta suoritetaan yli 2 metriä korkealta penkalta.

Melumallinnuksissa 2020, 2021 ja 2024 on vaihtelua, vaikka kaikki toiminnot meluntorjunnan kohdalta on kesken. Kiväärikoppien äänieristyksistä ei ole tietoa. Melumallinnus 2024 ei sisällä oikeita mittaolosuhteita. Esitetyt ampuma-ajat ovat kohtuullisen laajat huomioiden mallinnuksen mukaan tapahtuvat melurajojen ylitykset. Ympäristöluvassa tulisi velvoittaa melumittausten tekeminen lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Melumittaukset tulee tehdä sen jälkeen, kun kivääriammuntakopit on äänieristetty. Melumittaukset tulee uusua määrääjain. Aloittamislupaa ei voi hakea keskeneräiselle radalle ja ilman luvattuja/määrättyjä melumittauksia. Lisäksi pistooliradalta on todettu suurempi meluvaikutus kuin aiemmin ja tulossa on uusi 50 metrin pistoolipaikka.

Vaikka melu ei ylittäisikään ohjearvoja, voidaan se silti kokea häiritsevä. Ampumaradan laukausten määrän lähes kaksinkertaistamista ei voida pitää vähäisenä, ottaen huomioon toiminnan keskittymisen lähinnä huhti-syyskuulle. Kiinteistöllä 263-414-16-60 on tehty uudistushakkuut vuonna 2023 marraskuussa. Hakkuu alue on suoraan ampumaradan kiinteistön viereisen hakatun alueen jatkona. Metsähakkuut voivat lisätä melua.

Haetut ampuma-ajat ovat kohtuuttomat aktiivisten käyttäjien määrä huomioiden. Lisäksi harrastajan voivat käyttää lisämessä sijaitsevaa ampumarataa. Ampumaharrastajien näkökulmasta parhaat ammunta-ajat ovat myös parhaita aikoja muuhun ulkona liikkumiseen keväällä, kesällä, viikonloppuna ja arki-iltoina. Hyvin suunnitelluilla käyttöajoilla voidaan vähentää haittaa ja luoda vaikutusalueella oleville asukkaille melutonta aikaa oman virkistytymisen ja muiden harrastusten toteuttamiseen. Toivomme myös ampumaradan käyttäjien ajattelevan alueella asuvien viihtyisyyttä. Nyt haetut koko vuodelle jokapäiväiset ammunta-ajat ovat kohtuuttomat määrien tuplaantuessa. Asukkailla on oltava edes yksi meluton päivä joka viikko viikonloppuna esimerkiksi sunnuntaina. Lisäksi ammunnat tulee keskittää arkisin ma-to klo 9–20, perjantaisin klo 9–18 ja lauantaisin klo 9–16. Sunnuntaisin ja juhlapäihinä sekä juhlapäyhien aattona radan on oltava suljettuna. Kesällä juhannukselta suljettuna 4 viikkoa jos annetut ohjearvot vähänkin ovat rajalla lajikohtaisesti. Jos annetut melurajat ylittyvät on lajikohtainen ampuminen kiellettävä kokonaan niin kauan, kun ne on saatettu sille tasolle, että ohjearvot eivät ylity yhdessäkään kohteessa. Häiriintyvien määrä ei ole vähäinen, vaan 1,5 km säteellä asuinrakennuksia on noin 65.

Vaatimuksena on, että ellei melumittauksia tehdä, rata pysyy suljettuna niin kauan kun kaikki korjaukset ja meluntorjunta toimenpiteet on saatettu loppuun ja viimeistään niiden jälkeen suoritetaan melumittaukset. Samoin on selvitettävä haulikkoradan kunnostustarve uudestaan. Äänenvaimentimia tulee käyttää kaikissa mahdollisissa tilanteissa. Taus-tavalleista on ilmoitettava, ovatko ne luonnonrinteitä vai rakennettuja valjeja, käytetyt rakennusmateriaalit ja onko niiden rakentamisessa käytetty puhtaita vai pilaantuneita maa-massoja. Lisäksi esitettävä jo toteutetut melupäästöjen ja melutasojen vähentämistoimet sekä mahdolliset suunnitelmat niiden vähentämiseksi aikatauluineen ja valmiiksi saatetuiksi. Aikataululla varmistetaan, onko aikomustakaan tehdä luvattuja muutoksia radan meluntorjunnan suhteen loppuun asti. Ohjearvo ei oikeuta suoraan aukioloon, on otettava huomioon myös häiriön kesto ja sen kohtuuttomuus, laukausten määrä päivää kohti

sekä vaihtelevat olosuhteet, joiden mukaan melu voi ylittyä reilusti. Monet asukkaista ovat kärsineet melusta jo 50 vuoden ajan, eli suurimman osan elämästään. Melun ohjearvo voidaan määrätä myös ankarampana kohteiden suojaamiseksi. Jos päästöille määrätään raja-arvo, on silloin myös aina määrättävä sen mittaamisesta sekä siitä, millä kriteereillä mitatun arvon katsotaan ylittyvän tai alittuvan.

Hakemuksessa on esitetty, että haulit leviävät 160 metrin alueelle. Ampumaratojen ympäristölupaoppaan 2012 mukaan haulikkoammunnassa leviämisen/ vaaravyöhyke on 100 x haulin halkaisija millimetreinä. Yleisin haulikoko on 2,5 mm, jolloin vaaravyöhyke ylettyy 250 metriin. Vuoden 2011 tutkimuksissa ylittyneitä lyijypitoisuuksia havaittiin lähes Varttimäki tien reunassa ja arvoja myös tien ylittävällä osuudella. Lisäksi todetaan 2021, että maaston muodot ja puusto vaikuttavat haulien leviämiseen ja kerrottu puuston estävän leviämistä. Tätä puustoa ei ole enää jäljellä vaan Varttimäki tien kohdalla on tehty avohakkuut, joten haulien leviäminen tielle on mahdollista. Haulien leviämismallinnuksessa halkaisijana on käytetty 2,3 mm hauleja, jonka perusteella lentomatka on lyhyempi kuin 2022 annetussa lisäselvityksessä ilmoitettu haulikoko 2,4 mm. Varttimäki-Haapakumpu yksityistie on noin 150 m etäisyydellä haulikkoradan ammuntopaikoista.

Kiväärin ammuntopaikoille on esitetty samanlaisia luotiloukkuja kuin pistooliradalla. Muistuttajan mukaan näitä ei ole hankittu tai ainakaan niitä ei ole paikoillaan. Pistoolipuolen loukut ovat metallisia.

Muistutuksessa todetaan, että ammuntamäärien kasvaessa lyijyn määrän lisääntyminen maaperässä on liikaa huomioiden jo alueelle kertynyt lyijy. Puhdistustarve tulee arvioida uudelleen ennen kuin meluvallien tekemistä jatketaan. Metsän avohakkuu ja maapohjan käsittely suurentaa liukoisuuden määrää haulien leviämisalueella jo ennestään.

Riistanhoitoyhdistyksen aiempi toiminnanohjaaja on hakemuksen tekijänä ja yhteyshenkilönä hakemuksessa. Hän on myös Kiuruveden kaupunginhallituksen jäsen sekä luvan valmistelijana toimivan ympäristönsuojelutarkastaja Veera Kajanuksen kanssa samassa kaa-voituksen seuranta- ja maapoliittisessa ryhmässä jäsenenä. Lisäksi hän ja toinen Haapakummun ampumaradalla vastuutehtävissä toiminut henkilö ovat ympäristölautakunnassa. Nyt keväällä 2024 molemmat henkilöt ovat eronneet Riistanhoitoyhdistyksen tehtävistä. Tämä aiheuttaa ristiriidan päätöksenteossa.

Melumittauksista kysyttäessä kesällä 2023 ympäristöjohtaja Martti Veteli sanoi niiden siirtyvän massojen ajon vuoksi, ympäristönsuojelutarkastaja Veera Kajanukselta touku-kuussa 2024 kysyttäessä Kajanus sanoi ympäristöluvan loppuneen. Ympäristölupa oli voimassa vielä syksyllä 2023 kun radalla oli ammuntoja esimerkiksi syyskuussa ja melumittaukset oli määrätty tehtäväksi lokakuun loppuun mennessä.

Ampumamäärien nostamiselle ei löydy perusteita. Aktiivisten harrastajien määrä on vähentynyt. Vähemmän aktiivisilla on mahdollisuus käydä lisäalassa ampumassa. Harrastukset ja ajankäyttöongelmat eivät kuulu ympäristölupapäätöksen piiriin, tai seuran taloudellinen tilanne ja hankittavat varat ammuntojen järjestämisestä. Ampumaradan ympäristölupaa harkittaessa tulee ottaa huomioon vain ympäristönsuojeluun liittyvät seikat, ei esimerkiksi merkitystä kilpaurheilumahdollisuudelle tai muuta ympäristönsuojeluun kuumatonta asiaa.

Alueella on kuivakäymälä, joka aiotaan poistaa käytöstä ympäristölupahakemuksen mukaan. Käymälä oli edelleen paikalla kesäkuun alussa 2024.

Muistutuksessa kerrotaan, että keväällä 2024 lumien sulamisvedet tulivat suoraan ampumarata-alueelta sisäänkäynnin oja pitkin rummun kautta laskevaan ojaan. Vesien valuminen rata-alueelta tulee estää tai ohjata muualle kuin tienvarsiojiin. Rata-alueella on seisoava vettä ja nurmen seassa erittäin runsaasti kiekonpalasia ja muovia. Muistutuksessa ollaan huolissaan, että ne pilkkoutuvat ruohoa leikatessa maahan.

Muistutuksessa huomautetaan, että riippuen ratojen ilmoittamistavasta ampumarata voidaan sijoittaa matalan ympäristöriskin sijaan myös kohtalaisen ympäristöriskin luokkaan.

11.5. Hakijan vastine

Hakijalle varattiin mahdollisuus antaa vastine annettuihin lausuntoihin. Vastine on liitetty hakemusaineistoon.

Kiuruveden riistanhoitoyhdistys toteaa 8.8.2024 saapuneessa vastineessa muun muassa seuraavaa:

Meluntorjunnassa on hyödynnetty HMMT Partnerin laatimaa melumallinnusta ja siitä saatavia lisätoimenpiteitä. Suurin osa meluntorjunnasta on toteutettu ajamalla kuorma-autoilla maa-ainesta ja muotoilemalla niistä meluvalleja. Melumallinnuksen 2024 jälkeen meluvalleja on korotettu vielä entisestään, joka tehostaa meluvallien vaimennusominaisuutta. Muita meluntorjuntamenetelmiä on lautarakenteiset ampumakopit 100 metrin kivääriradalla sekä pistooliradalla, sandwich -elementeistä rakennettu koppi 75 metrin kivääriradalla sekä lautarakenteiset meluaidat 75 metrin kiväärikopilla. 75 metrin hirviradalla on molemmilla sivuilla lautarakenteinen 4 metriä pitkä ja 3 metriä korkea meluaita, joka ulottuu maahan asti.

100 metrin kiväärikopin vasemmalle sivulle ja oikealle sivustalle on ajettu vasemmalle puolelle 2,5 metriä ja oikealle puolelle 3 metriä korkeat maavallit. 100 metrin kiväärikopille ei HMMT Partnerin melumallinnuksen 2024 mukaisesti ole osoitettu melulle torjuntatoimenpiteitä, mutta niitä on omaehtoisesti haluttu suorittaa. Melumallin kartoista on nähtävillä rakennuksien sijainnit ja niihin kohdistuvat melumallinnetut haitat. Haitta mallinnetaan lähimpään kohteeseen. Huomioitavia kohteita ovat asuinrakennuksen ja vapaa-ajanrakennukset. Piha-alueiden huomiointi on tehty lukemalla melutasot mallinnusohjelmasta asuinrakennuksen lähiympäristössä. Laskennassa asuinrakennukset on asetettu passiivisiksi eli ne eivät vaikuta ääneen etenemiseen, joten joissakin tapauksissa voi olla, että malli hieman yliarvioi, mikäli varsinainen piha-alue on hyvin rakennusten suojassa. Väitteeseen, että meluvallit ovat korottamatta 3 metrin korkuiseksi pistooliradan ja skeetradan välillä ei ole paikkaansa pitävä, meluvallit ovat vähintään 3 metriä korkeita. Haapakummun ampumaradalle on tehty melumallinnus, jolloin melumittauksista ei ole tarvinnut tehdä ympäristölupaa varten.

Ympäristöluvassa haetut ampumamäärät ovat maksimimääriä. Ammunnat painottuvat tosiasiallisesti arkipäiville.

Melumallinnuksessa ei huomioida kasvillisuusvaimennusta. Laskennan voidaan todeta edustavan erittäin hyvin ampumaratamelun mittaushyönteiden hyväksytyissä sääolosuhteissa tehdyn kattavan mittaussarjan mittaustulosten keskiarvoa. Yksittäisen mittauksen tuloksen edustavuus on sen sijaan heikko. Skeet- ja trapkivien korko merenpinnasta on laserkeilauksista. Termi lähdekorko aineistossa tarkoittaa traplajikuvauksessa ampujan jalapohjien ja ampuma-aseen välistä korkoeroa.

Erot hirviradan ja pistooliradan melumallinnuksissa johtuvat tausta-aineistona käytettävien kaliiberien eroista. Selvityksessä 2024 on käytetty uusimpia määritettyjä melupäästöjä, joten mallinnuksia ei voi vertailla keskenään. Nykyään käytetyt kivääriluokan ja pistooliluokan päästöt ovat hieman suuremmat kuin Puolustusvoimien aseiden ja ampumatarvikkeiden 7.62 TKIV 85 + JVA 0221 ja 9.00 PIST 80-91 + JVA 0545 melupäästöt ja tästä syystä laskentatulokset ovat hieman suurempia.

Meluarvot eivät trapradalla enää ylity, koska meluvallit on tehty vähintään tarpeeksi korkeiksi ja niillä saavutetaan haluttu vaikutus. Meluntorjuntatoimenpiteitä on tehty ja niitä tehdään edelleen. Mallinnuksessa käytetyt vallit ovat olleet jo olemassa ja vallien korottamista on jatkettu.

Muistutuksessa mainitaan haulikoko. Haapakummun ampumaradalla ammutaan skeettiä numero 9 haulilla sekä trappia numeron 7,5 haulilla. Haulien lentorataan löytyy 3D -mallinnukseen perustuva haulien lentoratatarkastelu. Vanha nyrkkisääntö on ollut 100 metriä kertaa haulin halkaisija milleinä. Nykyinen 3D mallinnus perustuu mittauksiin ja tutkimuksiin ja on siltä osin tarkempi kuin vanha nyrkkisääntö.

Haapakummun ampumarata on Kiuruveden Riistanhoitoyhdistyksen hallinnoima ampumarata ja yhdistyksellä on yli 1900 jäsentä. Ampumarata palvelee paikallisia metsästäjiä, ampujia ja kilpailijoita ammunnanharjoittelussa sekä pakollisen hirvimerkin ja karhumerkin suorittamisessa.

Luotiloukut poistettiin kivääriradalta, koska radalla ammutaan juoksevaa hirveä. Taustavallissa on kumimatto hiekan sisällä, jonka päälle on vaihdettu uudet hiekat. Pistooliradalla käytetään metallisia luotiloukkuja, koska pistoolilla ammutaan vain paikallaan olevia tauluja.

Ampumarata on määritetty ympäristöarvioinnissa matalan ympäristöriskin kohteeksi. Puhdistustarpeissa on muistutuksessa mainittu lyijypitoisuuden nouseminen. Tätä on jo omaehtoisesti ampujien toimesta edistetty ja ampujat ovat siirtyneet jo osin teräshaulien käyttöön.

Ampumaradalla on suoritettu useasti puhdistustoimenpiteitä. Kivääriradan taustapenkasta ajatettiin vuonna 2014 useita kuormia maa-ainesta Kuopioon ympäristömääräyksien mukaisesti. Tämän jälkeen kivääriradan taustapenkka muotoiltiin uudella hiekalla. Haulikkoradalta on harjakoneella harjattu ja kerätty nyt kahtena vuotena välitulppia pois. Nykyisin savikiekoissa on siirrytty ekokiekkoihin.

11.6. Vaasan hallinto-oikeuden päätös

Vaasan hallinto-oikeuden 23.11.2023 päätöksessä annetussa oikeudellisessa arvioinnissa todetaan, että 70–75 dB melualueelle jäävien asuinalueiden osalta melun ohjearvon ylitystä ei voida pitää vähäisenä ja meluarvojen ylittyessä ja laukausmäärien kasvaessa Naapurussuhdelain 17 § mukainen kohtuuttoman rasituksen kynnys ylittyy. Ympäristöluvan myöntämisen jälkeen tehtävien melumittausten tuloksien perusteella määräytyvät lupamääräykset eivät ole ympäristönsuojelulain mukaisia. Hallinto-oikeus katsoi, että meluselvityksen ja meluntorjuntatoimenpiteistä saadun selvityksen puutteellisuudesta johtuen hallinto-oikeudella ei ole edellytyksiä arvioida millaisia meluntorjuntatoimia luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi mahdollisesti voitaisiin tehdä ja millaisin lupamääräyksiin lupa mahdollisesti voitaisiin myöntää.

Valituksenalaisessa päätöksessä on annettu määräykset tehdä melumittauksia 15 vuoden välein, tarkastaa kivääri- ja pistooliradan taustamaton kunto 20 vuoden välein ja tehdä maaperätutkimuksia 20 vuoden välein. Hallinto-oikeus katsoo, että kyseisten tarkkailujen välit ovat liian pitkät ja jäävät käytännössä vaille merkitystä.

Hallinto-oikeus katsoo lisäksi, että sinänsä aiheelliselle lyijyhaulien kiellolle tai vaihtoehtoisesti lyijyn leviämisalueen rajoittamiseksi tarkoitettujen kulissirakenteiden toteuttamiselle asetettu määräaika 31.12.2032 on liian pitkän ajan kuluttua, että voitaisiin tehokkaasti ehkäistä maaperän pilaamiskiellon vastaisia seurauksia. Ottaen huomioon ampumaradan sijainti ja ennalta arvioidut vaikutukset hallinto-oikeus katsoo, että muilta osin valituksenalaisessa päätöksessä maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi ja ampuma-alueen merkitsemiseksi annetut lupamääräykset ovat valituksessa lausuttuun nähden olleet riittäviä. Ampumaratatoimintaan ei liity sellaista jätteenkäsittelytoimintaa, jonka perusteella lupaviranomaisen olisi tullut määrätä ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaisesta vakuudesta.

11.7. Tarkastus

Tarkastukselle 19.8.2024 todettiin, että melusuojaukset on tehty ohjeiden mukaisesti silmämaisesti arvioiden ja toiminnanharjoittajan vastineessaan toimittaman päivitetyn piirroksen perusteella. Vallit ja meluseinäkkeet ovat valmiita viimeistä maisemointia vaille. Trapradan ammutapaikkojen vasemmalle puolelle oli rakennettu melua suuntaava puuseinä, jonka toteutuksesta oli kysytty neuvoa melumallinnuksen tekijältä. 75 m kivääriradan ammutakopin molemmin puolin on puiset seinäkkeet. 100 metrin ammutakopin sisällä katossa ja seinissä oli äänieristeitä, jotka estävän äänen kaiuntaa kopissa. Ammutakopin oikealle takasivulle oli tehty äänivalli ylijäämämaista. Aiemmin käytössä ollut luotiloukku oli poistettu käytöstä turvallisuuden vuoksi, koska metallinen säiliö voi aiheuttaa kimmokkeita. Tarkastuksella sovittiin, että tilalle otetaan kuitenkin käyttöön uudet luotiloukut, joista on toimitettu suunnitelma ympäristönsuojelutarkastajalle tarkastuksen 22.9.2022 yhteydessä. Luotiloukkujen käyttö vähentää taustapenkan seulonnan tarvetta jatkossa.

Alue oli siisti. Valleissa oli yksittäisiä suurempia lohkarkeit, jotka aiotaan siirtää vallien taustapuolelle seuraava kerran, kun alueella on kaivuri käytössä.

Pistooliradalle on suunnitelmissa tehdä 50 metrin ammuntopaikat vuoden 2025 aikana, jolloin osa 25 metrin kohdalla olevista luotiloukuista siirretään kauemmaksi.

Haulikkoradalla ammutaan skeetammunnassa pienemmillä numeron 9 hauleilla. Skeetammunnassa haulien lentoratatarkastelun mukaan haulien leviämisalue on osittain Varttimäki-Haapakumpu yksityistien suuntaan, mutta ei ylety tielle asti. Trapradalla ammutaan numero 7,5 hauleilla, mitä on käytetty leviämismallinnuksen pohjalla. Tämän vastavuus on haulikoossa noin 2,4 mm huomioiden hauleissa olevat pienet vaihtelut. Lisäksi haulien leviämisalue on radalta pohjoiseen haulien leviämismallin mukaisesti trapradalta ammuttaessa, ei kohti Varttimäki-Haapakumpu tietä.

Tarkastuksella tuli ilmi, että ulkokäymälä on poissa käytöstä ja tilalle tulee tiivispohjainen kuivakäymälä.

12. YLÄ-SAVON YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN RATKAISU

Ylä-Savon ympäristölautakunta myöntää Kiuruveden riistanhoitoyhdistykselle ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan ulkona sijaitsevalle ampumaradalle Kiuruveden kaupungissa kiinteistöllä Ampumarata (263-414-16-22) toistaiseksi voimassaolevana.

YSL (527/2014) 199 § mukainen toiminnanaloittamislupa myönnetään ampumaradalle (kivääri-, pistooli- ja haulikkoradoille).

Vakuutta ei vaadita toiminnanaloittamislupaa koskien, koska alueella on ollut pitkään vastaavaa ampumaratatoimintaa (YSL 527/2014 199 §).

Ampumaradalla saa harjoittaa ampumista seuraavilla radoilla:

- Kiväärirata (75 m ja 100 m)
- Pistoolirata (50 m ja 25 m)
- Haulikkorata (skeet, trap ja kompak)

Päätöksen saajan on noudatettava toiminnassaan ympäristölupahakemuksessa ja sen liitteissä sitovasti esittämiään tietoja ja tässä päätöksessä annettuja määräyksiä

13. MÄÄRÄYKSET

TOIMINTA-AIKAA JA TOIMINNAN LAAJUUTTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

13.1. Ampumaradalla saa ampua vuosittain seuraavasti

ma-pe klo 09.00–20.00

la klo 9.00–17.00

su Kiinni, pois lukien kilpailut ja ampumakokeet enintään 5 kertaa vuodessa klo 10.00–18.00

YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

Yleisinä juhlapyyhinä ja niiden aattoina ampumaratojen käyttö on kielletty. Sunnuntaisin kilpailujen ja ammuntakokeiden aikana rata voi olla auki yhteensä enintään viisi kertaa vuodessa ja enintään klo 10.00–18.00.

Ampuma-ajat on oltava selvästi nähtävillä ampumaradalla ja tulotien portin luona. Tulotien merkkilipun on oltava ylhäällä, kun radalla ammutaan.

Luvan haltijan on valvottava, että ampumarataa käytetään ainoastaan tämän luvan sallimina aikoina ja että radan käyttäjät muutoinkin noudattavat lupahakemusta ja tässä luvassa annettuja määräyksiä.

Perustelut: Olemassa olevan ampumaradan meluvaikutuksia voidaan vähentää radan käyttöaikaa koskevilla rajoituksilla. Radan aukioloaikoja on rajattu hakijan esittämästä, jotta taataan häiriintyville kohteille riittävästi häiriötöntä aikaa. Sunnuntain kiinnioloista on annettu poikkeus kilpailujen järjestämiseksi 5 kertaa vuodessa. Ampumaradan käyttöajat ovat tarpeen olla lupaehtojen noudattamisen takia nähtävillä radan käyttäjille. (YSL 7, 15, 20, 52, 62 §, NaapL. 17 §, Vnp 53/1997)

13.2. Radan ulkolaidoilla ja haulien leviämisalueen maastossa on oltava riittävän tiheästi selkeitä, huomioväriin avulla erottuvia varoituskylttejä ampumaradasta sekä varoituskyltit, ettei marjoja ja sieniä tule kerätä haulien leviämisalueelta. Kylttien kunto tulee tarkistaa vuosittain ja uusia ne tarvittaessa.

Asiattomien pääsy ampumarata -alueelle on estettävä. Ratojen vaara-alueet, johon haulia tai luoteja on mahdollista joutua, on eristettävä kokonaisuudessaan nauhalla ja tarvittaessa aidalla tai muulla vastaavalla tavalla. Alue on oltava eristetty ja merkitty ampumarataa osoittavin merkein 31.11.2024 mennessä.

Aitaus ja merkinnät on pidettävä kunnossa. Sisääntulotiet on oltava toiminta-aikojen ulkopuolella suljettuina lukittavin puomein tai aidoin.

Ympäristönsuojelutarkastajalle on toimitettava kartta 16.12.2024 mennessä, jossa näkyy rata-alue, kylttien paikat, aidan/varoituskauhan sijainti ja haulien leviämisalue.

Perustelut: Ampumaradasta ja haulien leviämisalueesta on oltava selkeät varoituskyltit alueella liikkuvien tiedottamiseksi ja terveyshaitan välttämiseksi. Nauhalla tai aidalla varmistetaan, ettei metsässä liikkujia voi tietämättään joutua alueelle. Kartta on toimitettava ympäristönsuojelutarkastajalle valvonnan mahdollistamiseksi. (YSL 15, 20, 52 §, NaapL. 17 §)

13.3. Kivääriradalla saa ampua enintään 6 000 laukausta vuodessa, pistooliradalla enintään 6 000 laukausta vuodessa ja haulikkoradalla enintään 60 000 laukausta vuodessa.

Perustelut: Hakijan esittämät laukaisumäärät voidaan hyväksyä, koska kivääri- ja pistooliradalla on käytössä luotiloukut ja maaperä on kunnostettu vuonna 2014. Haulikkoradalle on tehty riskinkartoitus ja raportissa on todettu, että kunnostustarvetta alueelle ei tällä hetkellä ole. Lisäksi toiminnassa on noudatettava annettuja meluraja-arvoja sekä

aukioloaikoja naapuruussuhde haitan rajoittamiseksi sekä määräyksiä maaperän ja vesistöjen suojelemiseksi. (YSL 7, 16, 17, 20 §, NaapL. 17 §)

MELUHAITAN RAJOITTAMISEKSI ANNETTAVAT MÄÄRÄYKSET

13.4. Toiminnassa on alitettava melutasoissa ampumaratojen meluraja-arvojen mukainen raja-arvo, joka on A-painotettuna enimmäismelutasona impulssiaikavakiona (LA_{Imax}) määritettynä 65 dB asuinalueille ja 60 dB loma-asumiseen käytettävillä alueilla.

Toiminnasta aiheutuvaa melua on pyrittävä vähentämään edelleen, jos se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista.

Kivääri- ja pistooliammunta on sallittua vain ampumakatosten sisältä. Ampumakatosten äänieristemateriaali on uusittava tarvittaessa.

Perustelut: Melulla on haitallisia vaikutuksia elinympäristön laatuun, alueidenkäyttöön ja rakentamiseen. Määräyksellä varmistetaan se, että toiminnasta ei aiheudu ympäristön pilaantumista ja kohtuutonta meluhaittaa lähiympäristöön, kun toiminnassa noudatetaan yleisesti käytettyjä ampumaratojen meluraja-arvoja, jotka pohjautuvat valtioneuvoston päätökseen 53/1997. Meluselvityksen mukaan raja-arvot eivät ylity missään kohteessa nykytilanteessa. Lähiympäristö on asumiseen käytettyä aluetta. Mallinnuksessa on huomioitu ampumakatosten melua vähentävä vaikutus ja maavallit. (YSL 6, 7, 8, 14, 20, 52, 62, 64, 65, 142 §, NaapL. 17 §, Vnp 53/1997, Ampumaratojen ympäristölupa opas 2023)

13.5. Toiminnan aiheuttamat ampumamelun tasot lähiympäristössä tulee varmistaa valvontamittauksin vähintään 10 vuoden välein. Mittausvelvoitetta voidaan muuttaa Ylä-Savon ympäristölautakunnan toimesta. Mittaukset tulee suorittaa lähimmiltä häiriintyviltä kiinteistöiltä. Mittaukset tulee suorittaa ensimmäisen kerran 31.10.2025 mennessä. Melumittauksia koskeva mittausuunnitelma tulee esittää vähintään kolme kuukautta ennen mittauksen tekoa lisälmen kaupungin alueellisten ympäristönsuojelupalveluiden hyväksyttäväksi. Mittaustulokset tulee toimittaa ympäristönsuojelupalveluille viipymättä niiden valmistuttua. Mittaukset tulee suorittaa kivääriradan 100 metrin ja 75 metrin ammunta- paikoilta, pistooliammunnassa sekä skeet- ja trapradoilta ammuttaessa.

Raja-arvo katsotaan ylitetyksi, kun mittaustulosten vähintään viiden laukauksen keskiarvo on suurempi kuin raja-arvo. Raja-arvo katsotaan alitetuksi, kun mittaustulosten keskiarvo on pienempi tai yhtä suuri kuin raja-arvo. Ammunta tulee suorittaa äänekkäimmällä aseella, jota radalla käytetään. Mittausten tekijällä tulee olla riittävä kokemus ja asiantuntemus mittauksista. Mittausten tulokset tulee toimittaa lupaa valvovalle ympäristönsuojeluviranomaiselle. Melumittausten tekemisessä on noudatettava ampumaratamelun mittaamishjetta (YM-ohje 61/1999). Mittaukset tulee suorittaa ohjeen mukaisissa sääolosuhteissa: kesäolot, ei sadetta tai tihkua, lämpötila 10-25 °C, suhteellinen kosteus 40-80 %, tuulen nopeus 1-5 m/s ja tuulen suunnan on oltava melupisteestä mittauspistettä kohti (myötä-tuuli ± 45°).

Mikäli äänitaso ylittää enimmäistason, luvan haltijan on esitettävä suunnitelma hyväksyttäväksi mahdollisista lisämittauksista ja/ tai meluntorjuntatoimenpiteistä ympäristönsuojelutarkastajalle kahden kuukauden kuluessa melumittausten tekemisestä. Tehtyjen

toimenpiteiden tehokkuus on todennettava melumittauksilla vuoden kuluessa edellisestä melumittauksesta.

Perustelut: Erityisesti enimmäismelutasojen määrittämiseen liittyy pitkien etäisyyksien vuoksi myös epävarmuutta. Melutasoja on tarpeen seurata myös määräajoin toistettavien valvontamittausten avulla, koska melun leviämisolosuhteet voivat muuttua mm. maankäytön muutosten ja metsänhoitotoimien seurauksena. Lisäksi lupa mahdollistaa radan käyttöasteen merkittävän kasvun, mikä osaltaan myös korostaa tarvetta seurata melutasoja ympäristössä.

Melumittaussuunnitelmat on tarpeen hyväksyttävä valvontaviranomaisella etukäteen, jotta voidaan varmistua, että mittaukset on suunniteltu tehtäväksi asianmukaisesti ja riittävän asiantuntevasti. Mittaustulosten luotettavuuden kannalta on tarpeen, että mittauksista ja mallinnuksesta vastaa ulkopuolinen taho, jolla on riittävät edellytykset niiden tekemiseen. Tarkkailuun liittyvissä mittauksissa erityistä huomiota on kiinnitettävä mittausten luotettavuuteen ja niiden edustavuuteen. Meluntorjuntatoimia voidaan tarvittaessa lisätä radalla. Kivääri- ja pistooliradan ampumakatoksiin on kohtuullisin kustannuksin lisättävissä kulissirakenteita ja meluvaimennusmateriaalia, jolloin näiden ampumapaikkojen aiheuttamaa melua voidaan entisestään vähentää. Muutostöistä raportointi on tarpeen valvonnan kannalta. (YSL 6-8, 14, 20, 52, 62, 64, 65, 142 §, YM-ohje 61/1999, NaapL 17 §, Vnp 53/1997)

13.6. Tapahtumien järjestäjien on aktiivisesti tiedotettava lähiympäristön asukkaille ampumaradalla tapahtuvista kilpailuista, sunnuntain kilpailupäivistä ja muista meluhuippuja aiheuttavista tapahtumista viimeistään viikkoa ennen tapahtumaa.

Perustelut: Lupamääräyksellä varmistetaan ympäristön asukkaiden tiedoksisaanti poikkeuksellisissa tilanteissa. (YSL 52 §, NaapL 17 §)

MAAPERÄN, PINTAVEDEN JA POHJAVEDEN SUOJELUUN LIITTYVÄT MÄÄRÄYKSET

13.7. Kivääri- ja pistooliradalla on oltava aina käytössä luotienkeruujärjestelmä, jolla ammutut luodit voidaan kerätä talteen. Luotienkeruujärjestelmä on oltava joko tyhjennettävä luotiloukku tai sellainen hienosta hiekasta ja kumimatolla tai vastaavalla puskurimateriaalilla tehty rakenne taustavallissa, joka voidaan vaihtaa. Puskurimateriaali on peitettävä riittävällä kerroksella hienoa maa-ainesta ja se on ulotettava kokonaisuudessaan alueelle, jonne ammutaan liikkuvaan maaliin ammuttaessa. Luotiloukkujen alue ja taustapenkan suojaus on tehtävä siten, että sade- ja sulamisvedet kulkeutuvat alueelta välittömästi pois.

Luotiloukut on tyhjennettävä tarvittaessa. Luotienkeruujärjestelmän kunto on tarkastettava vähintään vuosittain ja suoritettava tarvittavat korjaustoimenpiteet. Luotiloukun ympäristö on siistittävä vuosittain. Jos luotienkeräysjärjestelmää aiotaan muuttaa, suunnitelmat pitää esittää ympäristönsuojelutarkastajalle vähintään 30 vrk etukäteen.

Taustamaton kunto on tarkastettava vähintään 10 vuoden välein, seuraavan kerran viimeistään 31.12.2034. Matto tulee tarvittaessa vaihtaa.

Kivääriradan ja pistooliratojen taustavallien on oltava riittävän korkeita, niin että ammun-
takopeista ampuessa luoti ei mene taustavallin yli. Vallin pinta tulee olla hiekkaa tai soraa
(raekoko alle 35 mm). Vallit tulee rakentaa pilaantumattomasta maa-aineksesta. Ampu-
marata-alueen maavallirakenteet on tarkastettava vuosittain. Maavallin halkeamat ja sor-
tumat on korjattava. Vallien pintakerroksen kivet ja muut suuremmat lohkareet on pois-
tettava.

Käytettävissä materiaaleissa tulee suosia mahdollisuuksien mukaan ympäristöystävälli-
sempiä vaihtoehtoja, kuten haulikkoammunnassa ekokiekkoja.

Perustelut: Taustavallin kunnossapidolla ehkäistään raskasmetallien liukenemista ympä-
ristön vesiin. Suojauksella varmistetaan, että taustapenkkaan kertyvät luodit voidaan seu-
loa talteen ja suorittaa tarvittaessa maamassan vaihto puhtaaseen aineeseen. Luoti-
loukun ympäristön sade- ja sulamisvesien poisjohtamisella estetään mahdollisesti luoteja
sisältävän maaperän vettymistä ja siten lyijyn ja muiden haitta-aineiden liukenemista ve-
teen. Riittävän korkealla taustavallilla ja muilla rakenteellisilla ratkaisulla varmistetaan,
että luodit eivät leviä luotiloukun ja taustapenkan ulkopuolelle ja parannetaan alueen tur-
vallisuutta. Luotijätteet muodostavat ampumaradalle varaston, josta rapautumisen
myötä vapautuu haitallisia aineita. Määräyksellä rajoitetaan luotijätteiden kertymistä
taustapenkkaan. Luotiloukun tarkkailulla ja kunnossapidolla ehkäistään maaperän ja poh-
javeden pilaantumista. Yleisesti käytössä olevien savikiekkojen massasta noin 0,2 % on
PAH-yhdisteitä. Ekokiekkojen PAH-pitoisuus on noin 0,009 % kiekon massasta. (YSL 6, 7, 8,
14, 15, 16, 17, 20, 52, 62, 66 §)

13.8. Haulikkoradan, pistooli- ja kivääriratojen maaperätutkimukset ja riskinarviointiin pe-
rustuva kunnostustarpeen arviointi on tehtävä 31.12.2034 mennessä ja toiminnan loppu-
essa. Maaperätutkimukset tulee uusida tarvittaessa toiminnan aikana ympäristölautakun-
nan päätöksellä.

Riskinarvioinnin ja kunnostustarpeen päivitys on tehtävä 10 vuoden välein ammuntamää-
riin ja pintavesinäytteisiin perustuen. Kunnostustarpeen arvioinnissa on esitettävä, onko
radalla tehtävä toimenpiteitä, kuten penkkojen seulomista tai maaperän vaihtoa ja arvio
maaperätutkimusten tarpeesta.

Suunnitelma tutkimuksista on esitettävä ympäristönsuojelutarkastajalle ja Pohjois-Savon
ELY -keskukselle vähintään kolme kuukautta ennen tutkimuksen tekoa. Riskinarvioinnin
tulee kattaa myös naapurikiinteistöjen puolelle ulottuva haulien leviämialue. Tutkimus-
suunnitelma ja -tulokset lausuntoineen on toimitettava ympäristönsuojelutarkastajalle ja
Pohjois-Savon ELY -keskukselle. Arvioinnin perusteella Pohjois-Savon ELY -keskus antaa
tarvittaessa määräykset maaperän puhdistamisesta ja aikataulusta.

Taustavalleihin kertyneet luotimateriaalit tulee tarvittaessa riskinarvioinnin perusteella,
poistaa taustavallin luotien iskeytymisalueelta 50 cm:n syvyydeltä ja riittävältä korkeu-
delta. Luotiaines tulee kierrättää toimittamalla aines luvanvaraiseen vastaanottopaikkaan.
Poistaminen voidaan tehdä seulomalla luodit taustapenkasta tai maamassojen vaihtami-
sella. Seulonnan tarpeessa huomioidaan penkkaan ammuttujen laukausten määrä. Luoti-
loukkuja käytettäessä taustapenkkaan kertyvien luotien määrä ja vähäisemmäksi ja seu-
lonnan tarve vähenee.

Perustelut: Ampumaradan toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa eikä vaaraa tai haittaa ympäristölle. Kivääri- ja pistooliradoilla olevat pilaantuneet alueet ovat hyvin paikallisia, keskittyen ammuntopaikkojen taustavalleihin. Toiminnanharjoittajalla on selvillä olovelvollisuus toimintansa aiheuttamista ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Haulikkoradan kunnostustarpeen arvion perusteella haulikkoradan kunnostus on ajankohtaista toiminnan loppuessa. Ampumaradat ovat käytössä hyvin pitkiä aikoja, joten on perusteltua, että kunnostustarve arvioidaan ajoittain uudelleen. Maaperän puhdistamisen valvonta kuuluu alueellisen ELY-keskuksen toimivaltaan. Raskasmetallien liukenemista ympäristön vesiin ja maaperään voidaan ehkäistä tehokkaammilla puhdistustoimilla, jos riskinarvioinnin perusteella todetaan tarpeelliseksi tehdä toiminnan aikaisia puhdistustoimia. Lupamääräys seulonnasta ja maaperän vaihdosta tarpeen mukaan on toiminnan luonteen kannalta tarpeen päästöjen maaperään pääsyn ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi. (YSL 5-8, 14-17, 20, 52, 53, 62, 64-66, 133-137 §, Vna:n 214/2007)

13.9. Ampumaratatoiminnan vaikutuksia pintaveden laatuun tulee seurata vesinäytteillä. Näytteet tulee ottaa kuuden vuoden välein 6-10 kertaa tarkkailuvuoden aikana noin kerran kuukaudessa sulan maan kaudella, jolloin saadaan vuodenaikaisvaihtelu selvitettyä. Näytteistä lasketaan vuosikeskiarvo pitoisuuksille. Näytteenotto tulee aloittaa jäiden lähdeyttä näytepisteistä. Näytteenottoon liittyvien virheiden minimoimiseksi näytteenottajan tulee olla asiantuntija tai tehtävään riittävällä tavalla perehdytetty. Tarkkailua voidaan muuttaa valvontaviranomaisen päätöksellä.

Mittauspisteinä toimii Ampumarata -kiinteistön pintavesien valumasuunnan mukaisesti eteläisien nurkkapisteiden ojat Varttimäki-Haapakumpu-yksityistien varrelta ja Haapakummuntien läheisyydestä ampumaradan parkkipaikan luona oleva oja. Ensimmäinen tarkkailuvuosi on 2025. Jos vesinäytteitä ei saada otettua määräysten mukaisesti yrityksestä huolimatta johtuen ojien kuivuudesta, tulee puuttumaan jääneet näytteet ottaa kolmen vuoden päästä tarkkailuvuodesta.

Kiinteistöllä Palokangas (263-414-16-58) olevasta lähteestä ja kiinteistön Kumpu (263-414-16-60) kaivosta on otettava näytteet 31.12.2025 mennessä. Kaivon tulee kuitenkin olla käyttökuntoinen näytteenottoaikana. Kaivon näytteenoton ajankohdasta tulee sopia maanomistajan kanssa. Näytteiden perusteella hakijan on esitettävä suunnitelma ympäristölautakunnalle hyväksyttäväksi mahdollisesta jatkotarkkailusta ja toimenpiteistä.

Vesinäytteistä on määritettävä liukoiset- että kokonaispitoisuudet seuraavista: lyijy (Pb), antimoni (Sb), arseeni (As), sinkki (Zn) ja kupari (Cu). Lisäksi tutkitaan vesinäytteen pH sekä orgaaninen hiili (DOC) ja liukoinen kalsium (Ca). Lyijyn liukoisen pitoisuuden ylittäessä ympäristölaatunormin, tulee lyijyn liukoisten pitoisuuksien sekä taustamuuttujien avulla määrittää metallien biosaatava pitoisuus tutkimuspisteessä. Vesinäytteet on otettava asianmukaisin menetelmin ja tutkittava laboratoriossa akkreditoiduin menetelmin. Tarkkailutulokset ja lausunto tuloksista tulee toimittaa ympäristövalvontaan. Jos pitoisuudet ylittävät VNa 1308/2015 ympäristölaatunormit tai -suositukset pintaveden laadun yleisistä vertailuarvoista, tulee luvan haltijan toimittaa ympäristönsuojeluvalvontaan suunnitelma jatkotoimenpiteistä 3 kk kuluessa tarkkailutulosten valmistumisesta.

Perustelut: Määräys on annettu toiminnan tarkkailua varten. Vedenlaadun seurannalla arvioidaan toiminnan mahdollisia vaikutuksia maaperän ja pintaveden laatuun. Vesi on haitallisten aineiden pääasiallinen kuljettaja. Pintavesien tarkkailulla saadaan tietoa lyijyn ja muiden haitta-aineiden kulkeutumisesta ampumarata-alueen ulkopuolelle. Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus selvittää toimintansa ympäristövaikutukset. Tulosten toimitaminen ympäristövalvontaan on tarpeellista valvonnan kannalta. Ampumaratojen ekologiset haittavaikutukset ovat yleensä paikallisia ja kohdistuvat rata-alueen kasveihin ja maaperäeliöihin. Laaja-alaiset ympäristövaikutukset ovat mahdollisia, mikäli haitalliset aineet pääsevät merkittävässä määrin kulkeutumaan pohjavesiin tai vesistöön. Näytteenottoajankohta on ensisijaisesti ajoitettava niin, että näytepisteissä on riittävästi vettä haitta-aineiden kulkeutumisen selvittämiseksi. Lisänäytteistä tarkkailuvuosien välillä on määrätty siinä tapauksessa, että aiemminkin näytteidenoton kannalta ongelmana ollut ojen kuivuus estää kaikkien näytteiden ottamisen yrityksestä huolimatta. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja Vna 1308/2015 mukaisesti näytteitä otetaan tarkkailuvuonna kuu-kausittain sulan maan kaudella, jotta vuodenaikaisvaihtelu tasoittuu. Yksittäisnäyte kertoo vain hetkellisen tilanteen. Näytteiden ottoa ei kuitenkaan vaadita talvikaudella tarkkailun järjestämisen helpottamiseksi. Näytetuloksia verrataan soveltuvin osin Valtioneuvoston asetukseen vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista 23.11.2006/1022, muutos 1308/2015. Tyypillisiä haitta-aineita luodeissa ja hauleissa ovat lyijy, kupari, sinkki ja pienempinä määrinä antimoni ja arseeni. Jos lyijypitoisuudet ovat korkealla, näytteestä selvitetään myös lyijyn biosaatava osuus, joka kertoo lyijyn määrästä, jolla on haitallisista vaikutuksista eliöihin. Aineiden haitalliset vaikutukset eliöille riippuvat maaperäolosuhteiden lisäksi aineiden biosaatavuudesta ja altistuksen määrästä (määrä, toistuvuus, kesto) ja tavasta (hengitys, ihokosketus, syöminen).

Sade- ja sulamisvesien mukana kulkeutuessaan ampumaradalle kertyneet haitta-aineet saattavat vaarantaa esimerkiksi talouskaivojen tai pintavesien laadun. Kertaluonteisesta vesinäytteestä lähteestä ja kaivosta on määrätty, koska hakijalla on selvillä olovelvollisuus toimintansa ympäristövaikutuksista. Vesinäytteen tulosten perusteella annetaan tarvittavat jatkomääräykset. Näytetuloksia verrataan soveltuvin osin Valtioneuvoston asetukseen vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista 23.11.2006/1022, muutos 1308/2015 ja Sosiaali- ja terveysministeriön asetusta pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 17.5.2001/401 liitteen 1 mukaisiin rajoihin. (YSL 6, 8, 14–17, 20, 52, 62, 65, 66, 140 §, VNa 1022/2006, muutettu 1308/2015 6b §, liite c1, Ampumaratojen BAT)

13.10. Ampumarata-alueen ulkopuolisten vesien pääsy ampumarata-alueelle on estettävä maaston muotoilulla tai ojituksin.

Alueen tulee olla sellainen, ettei sade- ja valumavedet pääse lammikoitumaan alueelle. Kivääri- ja pistooliradalla taustapenkan edustan ja luotiloukkujen hulevedet on imeytettävä maahan imeytyslaitaiden kautta.

Haulien leviämisalueen ympärille on kaivettava avo-ojat tai ojia on tukittava niin, että sade- ja sulamisvesien pääsy haulien leviämisalueen ulkopuolelle voidaan estää. Ojia on yhdistettävä mahdollisuuksien mukaan haulikkoradan taustapenkan takaiseen vesialtaaseen.

Toiminnanharjoittajan on esitettävä täydennetty suunnitelma pintavesien käsittelystä ja johtamisesta valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi viimeistään kahta kuukautta ennen rakentamista. Ojitukset on tehtävä viimeistään kahden vuoden kuluessa päätöksen voimaan tulosta.

Perustelut: Valumavesien hallinnalla ehkäistään haitta-aineiden kulkeutumista alueen ulkopuolelle. Haulienleviämisalueen pintavesien pääsy muihin lähialueen pintavesiin on tarpeen estää raskasmetallien takia. Suunnitelma haulien leviämisalueen pintavesien hallinnasta esitetään Pohjois-Savon ELY -keskukselle lausuttavaksi (YSL 7, 15, 17, 20, 52, 140 §)

13.11. Haulikkoammunnassa ei saa käyttää lyijyhauleja 1.1.2030 lähtien. Lyijyhaulien käytökiellosta voidaan tarvittaessa poiketa enintään viiden kilpailupäivän aikana vuosittain. Kielto lyijyhaulien käytöstä on oltava nähtävillä ampumaradan ilmoitustaululla.

Ennen vuotta 2030 haulikkoammunnassa tulee suosia lyijyhaulien sijaan muita hauleja ja radan käyttäjiä tulee ohjeistaa tästä radalta löytyvin kyltein.

Vaihtoehtoisesti haulikkoradalle voidaan rakentaa kulissirakenteet, joilla rajoitetaan haulien leviäminen alueelle, jolta maaperä on mahdollista puhdistaa toiminnan päätyttyä ja valumavesien hallinta on helpommin järjestettävissä. Rakenteiden tekemisestä on laadittava suunnitelma ja esitettävä se ympäristölautakunnalle 60 vrk ennen toimenpiteitä.

Perustelut: Haulien leviämisalue ulottuu vyöhykkeelle, joka kattaa ympäröivää metsää myös naapurikiinteistöiltä. Metsäalueiden maaperän puhdistaminen on haastavaa ja kallista. Haulikkoradan ammuntamäärät kasvavat aiemmasta 35 000 laukauksesta 60 000 laukaukseen vuodessa, jolloin maastoon päätyvän lyijyn määrä kasvaa. Näin ollen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tulee käyttää lyijyttömiä hauleja tai rajoittaa toiminta pienemmälle alueelle. Lyijyhaulien sijaan voi käyttää muun muassa teräshauleja, joiden ympäristökuormitus on lähinnä rautayhdisteistä peräisin. Toimenpiteisiin on annettu viisi vuotta aikaa, jotta määräys ei rajoita kohtuuttomasti harrastustoimintaa ja hakijalla on riittävästi aikaa suunnitelmien tekemiseksi ja rahoittamiseksi, mutta radan käyttäjiä tulee ohjeistaa siirtymään muihin haulimateriaaleihin jo siirtymäaikana mahdollisuuksien mukaan. (YSL 7, 8, 16, 20, 49, 52, 53 §)

HAULIEN LEVIÄMISESTÄ ANNETTAVAT MÄÄRÄYKSET

13.12. Hakijan toimittamassa vastineessa on esitetty 3D -mallinnus, jonka mukaan haulit eivät leviä läheisille tiealueille nykyisin käytössä olevilla ammuntauunilla ja ammunta- paikoilla, kun ammunassa käytetään hakijan ilmoittamia haulikokoja (skeet 2 mm ja kompak ja trap 2,4 mm). Haulikkoammunnassa ei saa käyttää esitetystä suurempia haulikokoja, jollei mallinnuksella todenneta, että haulien leviämisalue ei kasva merkittävästi ympäristölupahakemuksessa esitetystä.

Luvan haltijan on järjestettävä ammunta turvallisesti niin, etteivät haulit leviä 3D -mallinnuksessa esitettyä ja maastoon merkittyä aluetta laajemmalle alueelle. Mallinnus tai muu selvitys on tarpeen vaatiessa uusittava, jos radalla tai haulimateriaaleissa tai -koossa tapahtuu muutoksia, jotka voivat kasvattaa haulien leviämisaluetta. Toiminnanharjoittajan

on tarpeen vaatiessa ryhdyttävä viivyttlemättä toimiin, joilla estetään YSL 49 § mukainen terveyshaitta.

Perustelut: Hakija on esittänyt täydennyksessään ulkopuolisen asiantuntijan tekemän mallinnuksen haulien leviämisalueesta. Kun haulien leviämisalue rajataan nauhalla tai tarvittaessa aidalla lupamääräyksen 2 mukaisesti, estetään YSL 49 § mukaiset haitat. Jos haulit leviävät esitetystä laajemmalle alueelle, varsinkin tiealueille aiheuttaen haittaa, tulee toiminnanharjoittajan välittömästi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan poistamiseksi. (YSL 6, 7, 8, 14, 15, 16, 49, 52 §, NaapL 17 §)

JÄTTEET SEKÄ NIIDEN KÄSITTELY JA HYÖDYNTÄMINEN

13.13. Ensisijaisesti on pyrittävä vähentämään toiminnassa syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Hyötykäyttökelpoiset jätteet on kerättävä erilleen ja toimitettava asianmukaisesti ympäristöluvan saaneeseen jätteiden käsittelypaikkaan. Jätteiden poltto on kiellettyä. Myös pahvin polttaminen on kiellettyä (poissulkien käyttö sytykkeenä tulipesässä). Mahdolliset vaaralliset jätteet on kerättävä erilleen sekä toimitettava asianmukaiseen keräykseen. Luotiloukuista poistettava luotiaines tulee tyhjennyksen jälkeen säilyttää tiiviillä alustalla sateelta suojattuna.

Alueen jätehuolto on järjestettävä siten, että jätteistä ei aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista eikä muutakaan haittaa ympäristölle. Jäteastioissa on oltava kyseessä olevalle jätteelle tarkoitetut merkinnät. Jätteiden lajittelussa ja säilyttämisessä sekä toimitettaessa jätteitä käsiteltäväksi on noudatettava Ylä-Savon jätehuoltomääräyksiä.

Jätteet on toimitettava vähintään kerran vuodessa hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi laitokseen, jonka ympäristöluvassa tai sitä vastaavassa päätöksessä on hyväksytty kyseisen jätteen käsittely. Ampumarata alue on siivottava vähintään vuosittain alueelle kertyvistä roskista, kuten muovisista välitulpista.

Perustelut: Määräykset jätteiden varastointiin ovat tarpeen ympäristöhaittojen estämiseksi ja jätteiden asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Määräys alueen siivoamiseksi vuosittain roskista on annettu, jotta alue ei roskaannu. Välitulpat voidaan siivota esimerkiksi harjakoneella. (YSL 7, 15, 16, 20, 52, 58, 62 §, JäteL 5, 6, 8, 12, 13, 15, 29 §, Ylä-Savon jätehuoltomääräykset 3.7.2023)

AMPUMARADAN VASTAAVA HOITAJA

13.14. Ampumaradalle on nimettävä vastaava hoitaja, joka vastaa ampumaradan toiminnasta, syntyvistä jätteistä ja pintavesien käsittelystä, tarvittavista maanvaihtoista, vaihdettavien maiden käsittelystä ja kirjanpidosta. Vastaavan hoitajan nimi on ilmoitettava ympäristölupaa valvovalle viranomaiselle vuosittain vuosiraportin yhteydessä.

Perustelut: Vastuuhenkilön nimeäminen on tarpeen rakenteiden ja alueen asianmukaisen hoidon vuoksi. Kunnollisella hoidolla ehkäistään ampumaratatoiminnasta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Määräys on tarpeen hakijana toimivan yhdistyksen vastuiden selkeyttämiseksi sekä ympäristönsuojelulaissa mainitun aiheuttamisperiaatteen ja selviläolovelvollisuus -periaatteen varmistamiseksi. (YSL 6, 7, 8, 15, 20, 52, 62 §)

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka

13.15. Hakijan on seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä. Parasta taloudellisesti käyttökelpoista tekniikkaa on hyödynnettävä kaikissa ampumaratatoiminoissa niin, että päästöt ja haitalliset ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä.

Perustelut: Hakijan tulee olla riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Esimerkiksi kivääreissä on mahdollista käyttää äänenvaimentimia sekä luotien talteenottoon on olemassa käyttökelpoisia tekniikoita. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on noudatettava parasta käyttökelpoista tekniikkaa. (YSL 6-8, 15-17, 20, 52, 53 §, JäteL 13 §)

KIRJANPITO JA RAPORTOINTI

13.16. Ampumaradan toiminnasta ja syntyvistä jätteistä on pidettävä kirjaa. Kirjanpidosta tulee ilmetä:

- vuosittain ammuttujen laukausten määrät kivääri-, pistooli- ja haulikkoradoilta
- käytettyjen kiekkojen määrä ja laatu (ekokiekot ja tavalliset)
- kerättyjen luotien, hylsyjen ja muiden jätteiden määrät ja toimituspaikat
- luotiloukun huolto, uusiminen ja jätteiden toimituspaikka
- ampumaradan taustavalleihin ja luotiloukun ympärille kertyneiden luotimateriaalien poistaminen
- kilpailut ja ammuntatapahtumat (kuten hirvimerkkiammunnat)
 - sunnuntain kilpailupäivien ajankohdat
- varoituskylttien tarkistaminen ja uusiminen
- ampumaradan kunnostus- ja parannustyöt
- vesinäytteiden tulokset
- maaperätutkimukset ja vallialueiden seulonnat ja maanvaihtojen ajankohta, käsittelytapa sekä vaihdettujen maiden määrä ja toimituspaikka

Toiminnasta on raportoitava vuosittain helmikuun loppuun mennessä lupaa valvovalle ympäristönsuojeluviranomaiselle viranomaisen osoittamalla tavalla.

Perustelut: Kirjanpito on tarpeen valvonnan toteuttamiseksi. (YSL 8, 16, 17, 52, 58, 62, 65 §, JäteL 118-120 §)

TOIMINNAN LOPETTAMISEEN LIITTYVÄT MÄÄRÄYKSET

13.17. Ampumaratatoiminnan oleellisesta muuttamisesta tai toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on selvitettävä tehtävät muutostoimet tai lopettamiseen liittyvät tarvittavat alueen kunnostamistoimet ja aikataulu. Lupaa valvova ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa tarvittaessa määräyksiä muuttamiseen tai lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Alueella tulee suorittaa maaperätutkimukset kuuden kuukauden kuluessa toiminnan lopumisesta, jonka avulla selvitetään, onko maaperä pilaantunut ja kartoitetaan tarve

jatkotoimille. Suunnitelma maaperätutkimuksesta tulee toimittaa lupaa valvovalle ympäristönsuojelutarkastajalle ja Pohjois-Savon ELY -keskukselle vähintään 45 vrk ennen maaperätutkimuksen tekoa. Suunnitelmassa on huomioitava haulien leviämisaue naapuri-kiinteistöjen puolella.

Pilaantuneelle maaperälle tulee tehdä tutkimustuloksiin ja riskinarviointiin perustuva kunnostustarpeen määrittely ja tarvittava kunnostussuunnitelma vuoden kuluessa toiminnan loputtua sekä arvio ympäristövaikutusten jälkitarkkailutarpeesta. Kunnostus on tehtävä Pohjois-Savon ELY -keskuksen hyväksymällä tavalla kahden vuoden kuluessa toiminnan loppumisesta. Lisäksi tulee toimittaa suunnitelma rakenteiden ja rakennusten purkamisesta ja arvio purkamisesta muodostuvista jätteistä ja niiden toimituskohteista kuuden kuukauden kuluessa toiminnan loppumisesta.

Perustelut: Määräyksessä on annettu lainsäädännön vaatimat toiminnan muuttamiseen tai lopettamiseen liittyvät määräykset. Määräyksillä varmistetaan, että valvontaviranomainen saa tarvittavat tiedot toiminnan muuttuessa tai loppuessa. Alueen riskinarviointiin perustuvalla kunnostustarpeen määrittelyllä toiminnan päättymisen jälkeen varmistetaan, ettei maaperä saastu ja että alue kunnostetaan tarpeellisilta osin luvanvaraisen toiminnan loputtua. Toiminnanharjoittajalla on selvilläolovelvollisuus toimintansa aiheuttamista ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Maaperän puhdistamisasioissa lupaviranomaisena toimii alueellinen ympäristökeskus, jolle hakijan tulee kohtuullisen ajan kuluessa toimittaa suunnitelma maaperän pilaantumisen ja kunnostustarpeen selvittämiseksi. (YSL 6, 8, 14, 15, 16, 17, 52, 62, 64, 66, 88, 94, 170 §)

14. RATKAISUN PERUSTELUT

14.1. Lupaharkinnan perusteet

Kun toimintaa harjoitetaan tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja noudatetaan lupamääräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

14.2. Luvan myöntämisen yleiset perustelut

Ympäristölautakunta katsoo, ettei toiminnasta aiheudu naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureille, kun toimintaa harjoitetaan sallittuna toiminta-aikana ja kun meluhaitta ei ylitä päätöksessä annettua melurajaa. Toiminnan sijoittumiselle ei ole kaavallisia esteitä. Ampumaradan toiminta ei aiheuta luonnonsuojelussa tai sen nojalla annettujen säädösten vastaisia vaikutuksia. Päätöksessä on annettu määräyksiä muun muassa meluhaitan rajoittamisesta, pintaveden- ja maaperän pilaantumisen estämisestä sekä jätehuollosta.

Ympäristölupa myönnetään toistaiseksi voimassa olevana YSL 87 § mukaisesti, sillä ei ole mitään erityisen painavaa syytä miksi lupa annettaisiin määräaikaisena.

Lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyt vaatimukset on huomioitu lupapäätöksessä kappaleessa 15. esitetyillä tavoilla. Edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa.

14.3. Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa,
- 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa;
- 3) maaperän tai pohjaveden pilaantumista;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta naapureille tai lähistöllä asuville.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti eikä toiminta saa haitata alueen käyttöä voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti. Sijoituksessa on lisäksi noudatettava, mitä ympäristönsuojelulain 11 §:ssä säädetään.

Kiuruveden riistanhoitoyhdistyksen harjoittamasta ampumaratatoiminnasta ei aiheudu edellä mainittuja haittoja tai vaaroja, kun toimintaa harjoitetaan hakemuksen ja lupaehtojen mukaisesti.

Kun toimintaa harjoitetaan ilmoituksessa ja sen liitteissä sekä tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja noudatetaan päätöksen määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Edellytykset ympäristöluvan hyväksymiselle ovat olemassa.

15. VASTINE LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Pohjois-Savon liitto ei jättänyt asiassa lausuntoa. Itä-Suomen poliisilla ja Pohjois-Savon ELY -keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ollut huomautettavaa hakemuksesta. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto on huomioitu lupamääräyksissä 13.4 ja 13.5. määräämällä melurajoista ja ajoittain uusittavista melumittauksista. Mittaukset on määrätty tekemään ampumaratamelun mittaamisohjeen (YM-ohje 61/1999) mukaisesti.

Pohjois-Savon ELY -keskuksen ympäristöosaston lausunnossa esitetty melun häiriintyvyyden huomioiminen on huomioitu lupamääräyksessä 13.1 rajoittamalla aukioloaikoja ja lupamääräyksessä 13.5. määräämällä melumittauksista ja jatkamaan mahdollisuuksien mukaan edelleen melunvähentämistoimia määräyksen 13.4. mukaisesti.

Muistutuksessa estetty huoli meluntorjuntakeinojen keskeneräisyydestä on tarkistettu radalle tehdyllä tarkastuksella 19.8.2024. Tarkastuksen ja vastineessa toimitetun piirustuksen perusteella meluntorjuntatoimet on tehty valmiiksi. Ainoastaan maisemointitöitä on kesken. 75 metrin hirviradalla on molemmilla sivuilla lautarakenteinen 4 metriä pitkä ja 3 metriä korkea meluaita, joka ulottuu maahan asti. Melumallinnuksen mukaan 100 metrin kiväärikipista ammuttaessa melurajat eivät ylitä yhdessäkään häiriintyvässä

kohteessa, joten lisätoimia ei ammuntopaikalle ole meluntorjuntaa koskien vaadittu. Molemmissa ammutakopeissa oli tarkastuksella 19.8.2024 äänieristemateriaalia kopin sisäpuolella. Melumittauksista on kuitenkin määrätty lupamääräyksessä 3.5. melun voimakkuuksien seuraamiseksi. Melumittaukset on määrätty tehtäväksi myös pistooliammunnasta uusimman melumallinnuksen tulosten perusteella. Melumallinnuksessa ei ole huomioitu kasvillisuuden vaikutusta, joten tulokset ovat päteviä myös nykytilanteessa, kun ympäröivillä kiinteistöillä on tehty hakkuita. Ilmakuvatarkastelun perusteella lähimpiin hoidettuihin piha-alueisiin on noin 300 metriä matkaa. Trapradalla ammuntopaikkojen korko on otettu laserkeilausaineistosta verrattuna trapkivien korkoon.

Muistutuksessa esitetty huomautus vallirakenteiden kivien ja lohkareiden poistosta on huomioitu lupamääräyksessä 13.7.

Muistutuksessa on vaadittu melumittaukset suoritettavaksi ja esitetty, että hakijan esittämä toiminta-ajat yhdistettynä ammuttamäärien nousuun ovat kohtuuttomat lähialueen asukkaille. Lisäksi on esitetty, että määräyksessä on oltava tieto, milloin meluraja-arvojen katsotaan ylittyvän. Melumittausten tekemisestä ja tulkinnasta on määrätty lupamääräyksessä 3.5. Aukioloaikojen rajoittamisesta on annettu lupamääräys 3.1. Määräyksessä on huomioitu ampumamäärien nousu ja alueella tehdyt meluntorjuntatoimenpiteet ja 3.4. määräyksen mukaiset melurajat. Näin ollen ammunta-aikoja on rajoitettu hakijan esittämästä, mutta ei yhtä tiukasti kuin muistutuksessa on esitetty.

Vaihtelut melumallinnuksen tuloksissa selittyy laskennassa taustatietoina käytettyjen asetyyppien muutoksissa sekä radalla tehdyillä meluntorjuntatoimenpiteillä. Näin ollen tulosten vaihtelut 2020, 2021 ja 2024 tehtyjen melumallinnusten välillä ei ole osoitus mallinnusten epäluotettavuudesta vaan laskennassa käytettyjen taustatietojen vaihtumisesta uusimman tiedon mukaiseen.

Haulien leviämisalue on tutkittu nykyaikaisella 3D -mallinnuksella, joka huomioi leviämiseen vaikuttavat asiat paremmin kuin aiemmin käytetty ohjeistus leviämismatkasta suhteessa haulin kokoon. Vastineessa ja tarkastuksella on selvitetty lisätietoa radalla käytettävien haulien koosta. Haulien kokona haulien leviämismallinnuksessa on käytetty numeron 7,5 hauleja pohjatietona. Taulukossa 1 haulien mallinnuksessa numeron 7,5 haulit on merkitty vastaamaan 2,3 mm hauleja, mutta numeron 7,5 haulit ovat kooltaan noin 2,4 mm. Koska mallinnuksen pohjatietona on käytetty numeron 7,5 hauleja, vastaa leviämismallit todellista tilannetta lyijyhauleilla ammuttaessa. Haulien leviämisalueen rajoittamisesta on annettu lupamääräys 13.2. Tieto päätöksestä toimitetaan myös poliisihallitukselle, jotta ampumarataluvan myöntäjällä on ajantasainen tieto radan toiminnasta. Toimivalta radan turvallisuuteen liittyvissä asioissa on poliisilla.

Kivääriradalla on aiemmin ollut luotiloukku, joka on nyt poistettu käytöstä metallisen luotiloukun aiheuttaman kimmokevaaran takia. Tarkastuksella on sovittu, että käyttöön otetaan erilaiset luotiloukut, joiden suunnitelma on toimitettu jo aiemmin ympäristönsuojeluvalvontaan. Luotiloukkujen käytöstä ja huollosta ja mahdollisesta muutoksista on annettu lupamääräys 13.7.

Muistutuksessa on esitetty huoli haulikkoradalta maastoon kertyvän lyijyn määrästä. Haulikkoradalle on määrätty lyijyhaulien käyttökielto 1.1.2030 lähtien määräyksessä 13.11.

Muistutuksessa on esitetty huoli esteellisyydestä, kun aiemmin toiminnanohjaajana toiminut henkilö ja ympäristöluvan käsittelijä ovat toimineet samassa Kiuruveden kaupungin työryhmässä. Hallintolain 28 § mukaan tämä ei aiheuta esteellisyyttä toimia käsittelijänä. Ympäristölautakunnan päätöksenteossa esteelliset henkilöt eivät osallistu kyseisen asian päätöksentekoon vaan poistuvan asian käsittelyn ajaksi paikalta.

Ympäristölautakunnan 7.4.2022 myöntämässä luvassa toiminnanaloittamislupa annettiin niin, että toiminnassa tuli noudattaa 31.12.2021 päättyneet luvan määräyksiä, jolloin laukaisumääriä ei voitu nostaa ennen uuden ympäristöluvan lainvoimaiseksi tuloa. Näin ollen, kun luvasta valitettiin eikä se tullut lainvoimaiseksi, ei myöskään lupamääräys melumittauksista tullut noudatettavaksi annetussa aikarajassa.

Toiminnanaloittamislupa on annettu, koska mallinnuksen 2024 mukaan radalla jo tehtyjen meluntorjuntatoimien seurauksena meluarvojen ylityksiä ei tapahdu ja radalla on toimintaan vaaditut rakenteet, kuten ammutakopit, luotiloukut ja kivääriradan taustavallin suojarakenne. Melumittaukset on määrätty tehtäväksi 31.10.2025 mennessä, sillä melumittauksille sopivia sääolosuhteita voidaan joutua odottamaan.

Muistutuksessa on vaadittu, että rata-alueelta tulevat vedet on johdettava muualle kuin tienvarsiojiin. Kaikkialta rata-alueilta ei vesien johtamista vaadita, mutta vesien johtamisesta niiltä osin, minne lyijyä kertyy, on annettu lupamääräys 13.10. Tienvarsiojista on määrätty otettavan vesinäytteitä lupamääräyksessä 13.9. Lisäksi tulevaa kuormitusta vähennetään määräyksen 13.11 mukaisella lyijyhaulikiellolla.

Rata-alueenjätehuollosta ja roskien kuten muovisten välitulppien siivoamisesta on annettu lupamääräys 13.13.

16. YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on haettava ympäristölupa. (YSL 29, 87 §)

17. ASETUSTEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tätä lupaa ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 70 §)

18. PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen (16.9.2024).

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

Tämä päätös on lainvoimainen 23.10.2024, jos päätökseen ei haeta muutosta.

19. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014, muutos 1166/2018) 1, 2, 5–8, 11, 12, 14–17, 20, 22, 27, 29, 39, 40, 42–44, 48, 49, 52, 53, 58, 62, 64–66, 70, 83–89, 94, 133–137, 140, 142, 170, 190, 191, 198, 199 §, liite 1

Ympäristönsuojeluasetus (YSA 713/2014, muutos 50/2019) 2–4, 9, 11–15 §

Jätelaki (646/2011, muutos 714/2021) 5, 6, 8, 12, 13, 15, 29, 118–120 §

Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) 17 §

Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista VnP 53/1997

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista 23.11.2006/1022, muutos 1308/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 17.5.2001/401

Lisäksi on otettu huomioon:

Kiuruveden kaupungin ympäristönsuojelumääräykset 1.4.2012,

Ylä-Savon jätehuoltomääräykset 1.7.2023

Suomen ympäristö 4/2014: Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT): Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta

Ampumaratojen ympäristölupa -opas, Ympäristöministeriön julkaisu 40/2023.

Ympäristöministeriön ohje 1995: Ympäristömelun mittaaminen

Ympäristöministeriön ohje 1999: Ampumaratamelun mittaaminen. Ympäristöopas 61.

Ratkaisu on tehty vireilletulo ajankohtana voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti.

20. KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Hakemuksen käsittelystä ei peritä maksua. Asiakasmaksujen 2024 mukaisesti muutoksenhaun seurauksena uudelleen käsiteltäväksi palautettu asia vähennetään tämän taksan mukaisesta maksusta, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta valvontaviranomaisen päätöksestä on peritty.

Kuulutuskustannukset peritään todellisten kulujen perusteella.

21. LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Ylä-Savon ympäristölautakunta tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lisälmen kaupungin verkkosivuilla: www.iisalmi.fi.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Kiuruveden kaupungin verkkosivuilla www.kiuruvesi.fi. Kuulutus julkaistaan Kiuruvesi-lehdessä.

21.1 Päätös

Ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaan ympäristölupapäätös on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös toimitetaan seuraaville:

- Kiuruveden riistanhoitoyhdistys
- Itä-Suomen poliisilaitos
- Poliisihallitus
- Pohjois-Savon liitto
- Kiuruveden kaupunginhallitus
- Kiuruveden rakennusvalvonta
- Ympäristöterveyspalvelut/Kiuruveden toimipiste
- Ympäristönsuojelupalvelut/Kiuruveden toimipiste
- Pohjois-Savon ELY-keskus

21.2. Tieto päätöksestä:

Ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaan ympäristölupapäätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet sekä niille, joille YSL 44 §:n mukaan annettu lupahakemuksesta erikseen tieto. Tieto päätöksestä (kuulutus) toimitetaan seuraaville:

- ne, joille on annettu tieto lupahakemuksesta
- Muistuttajat

22. PÄÄTÖKSEN ANTOPÄIVÄ, JULKAISUPÄIVÄ JA PÄÄTÖKSEN TIEDOKSISAANTIPÄIVÄ

Päätöksen antopäivä on 16.9.2024

Kuulutuksen julkaisupäivä on 16.9.2024

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta eli 22.9.2024.

23. MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen haetaan muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 22.10.2024.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle osoitteeseen PL 204, 65101 VAASA. Valitusosoitus on liitteinä.

Ympäristölupapäätös annetaan Iisalmen kaupungin ja Kiuruveden kaupungin ilmoitustauluille asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (julkipano), jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.